БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 32 (16.722). | 8 февраль 1977 йил, сешанба | Баҳоси 2 тийин.

▲ РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТКАШЛАРИ ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

▲ БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ АВЖ ОЛМОҚДА

▲ ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ КУНЛАРИ

ИШЧИЛАР СИНФИНИНГ ҚУТЛУҒ МАРРАЛАРИ

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ижодкори бўлган шонли ишчилар синфи ленинчи Коммунистик партиямиз раҳбарлигида тарихан жуда қисқа давр ичида мамлакатимизни жаҳондаги энг илғор давлатлардан бирига айлантирди. Биз эришган буюк юксалишларнинг ёрқин манзараси КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорида ўзининг равшан ифодасини топган. Қарорда айниқса кейинги ўн йил мобайнида совет халқи эришган муваффақиятлар қамрови ва миқёси жиҳатидан беқиёс эканлиги алоҳида таъкидланган. Дарҳақиқат, шу ўн йиллик ичида Ватанимизнинг аввалги ярим аср мобайнида вужудга келтирилган иқтисодий потенциали икки баравар кўпайди. Тўрт мингга яқин йирик саноат корхонаси ишга туширилди, минглаб завод ва фабрикалар ҳозирги замон фан ва техникаси ютуқлари асосида реконструкция қилинди.

Эришган ютуқларимиз мислсиз, лекин истиқболимиз бундан ҳам порлоқ. Буни республикамиз ишчилар синфи 1977 йил ва умуман ўнинчи беш йилликка белгилаган марралари ҳам яққол кўрсатиб турибди. Улар партия XXV съезди тарихий қарорларини собитқадам амалга ошира бориб, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини жорий этиш, мавжуд резерв ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар.

Республикамизнинг саноат, транспорт ва алоқа ходимлари асосий диққат-эътиборни ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтиришга, меҳнат унумдорлигини, маҳсулот сифатини оширишга, машина ва механизмлардан энг самарали фойдаланишга қаратиб, беш йиллик планни Улуғ Октябрнинг 60 йиллигигача бажаришга аҳд қилдилар. Шу давр ичида улар олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқаришни олти баравар кўпайтирадилар. Транспорт ходимлари эса халқ хўжалиги ва аҳолининг эҳтиёжини тўла қондириб, беш йиллик пландан ташқари 25 миллион тонна халқ хўжалик юкларини ташиб беришга сўз бердилар.

Зиммага олинган мажбуриятлар ғоят салмоқли. Лекин меҳнат аҳлининг ғайрат ва ташаббуси бу улуғвор режаларни сўзсиз амалга оширишга қаратилган. Ишчилар синфи гвардиячиларидан ўнлар, ўн тўртлар, ўн бешлар ҳаракати, «Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширамиз!», «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» сингари шиорлар остидаги ташаббуслар ва улар издошларининг азму қарори ўнинчи беш йиллик планлари муваффақиятли бажарилаётганлигидан далолат бериб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Тула шаҳрига қаҳрамонлик «Олтин Юлдуз» медалини топширишга бағишланган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Ҳозир янги йилнинг дастлабки ҳафталарида яхши ташаббус — ишнинг ярми эканлигини эслатиб ўтиш ўринлидир. Ҳар куни мунтазам равишда ишлаш лозим. Бу гап ҳақли суратда самарадорлик ва сифат беш йиллиги деб аталган беш йилликка жуда ҳам тааллуқлидир».

Ўзбекистон индустриясининг меҳнаткашлари ишни ана шу тахлитда йўлга қўйганликлари янги йилнинг дастлабки ойи натижаларидан ҳам кўриниб турибди. Республика саноати маҳсулотни реализация қилиш юзасидан шу йил январь ойи планини 101,8 процент бажардилар. Ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,4 процент, меҳнат унумдорлиги 2,6 процент ошди.

Йилимизнинг дастлабки ойи натижаларини шу куннинг юксак талабларидан туриб таҳлил этадиган бўлсак, корхона, қурилиш ва бошқа саноат ташкилотлари фаолиятида жиддий камчиликлар ҳам борлигига ишонч ҳосил қилиш мумкин. Баъзи корхоналар ишлаб чиқариш планини бажара олмади. «Андижанирмаш», «Коммунар» заводлари, Китобдаги тош тарошлаш комбинати, «Узбекстройматериал» бирлашмаси, Бухоро ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари, Когон ёғ-экстракция заводи, Денов ва Урганч агросаноат бирлашмалари, Урганч сут заводи, Фарғона область маҳаллий саноат бошқармаси, Тахиатош нон комбинати ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир. Вазифа — план интизомини бузишнинг ана шу ва бошқа кўринишларига қатъиян барҳам беришдан, план ва социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашдан иборат.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг саноатни бошқаришни такомиллаштириш ва план интизомини мустаҳкамлаш юзасидан республика партия ташкилотининг вазифаларига бағишланган V пленуми қўйган талабларни таъкидлаб ўтиш жоиздир. Пленум меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланиш, маҳсулот сифати соҳасида қолоқликка йўл қўйиш ҳоллари юз берганлигини кўрсатиб ўтган эди. Дарҳақиқат, ўтган йили умуман республика индустрияси катта ютуқларга эришганига қарамай, 180 корхона меҳнат унумдорлигини ошириш планини бажармади, химия, енгил саноат, озиқ-овқат саноати тармоқларидаги бир қанча йирик корхоналарда лойиҳа қувватлари ўзлаштирилмаётир. Сифати паст, стандартларга ва техника шартларига хилоф маҳсулот ишлаб чиқариш фактларига йўл қўйилмоқда.

Партия комитетлари бундай камчиликларни чуқур таҳлил қилишлари, алоҳида ҳар бир корхонанинг орқада қолиш сабабларини синчиклаб кўриб чиқиб, мавжуд камчиликларни тугатиш ва уларнинг бутун хўжалик фаолияти самарадорлигини ошириш юзасидан конкрет чоралар кўришлари зарур.

Бутун мамлакатда бўлгани каби республикамизда ҳам Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси кенг қулоч ёзмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати, Узсовпроф ва Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг республика социалистик мусобақасини ўтказиш ҳақидаги қарорида миллионлар мусобақасини тағин ҳам авж олдириш тадбирлари белгилаб берилди. Мусобақа шартларига кўра республика кўчма Қизил байроқларига сазовор бўлган ҳамда тиғиз муқобил планлар ва оширилган социалистик мажбуриятларни бажаришда муттасил юксак кўрсаткичларга эришган коллективлар республика Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасидаги «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар, илғор коллективлар, ишлаб чиқариш илғорлари ўнинчи беш йиллик учун таъсис этилган Ўзбекистон ССР «Меҳнат шуҳрати» китобига ёзиладилар.

Мусобақанинг қудратли кучи шундаки, у бутун-бутун коллективларни, барча меҳнат аҳлини янада унумли ишлашга даъват этади, умумий юксалишга эришишни таъминлайди. Мусобақа жараёнида меҳнатга коммунистик муносабатнинг янги-янги қирралари намоён бўлади. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ишни шундай йўлга қўйишлари керакки, ҳар бир коллектив, ҳар бир меҳнаткаш янги марраларни ва ҳал этиладиган вазифаларни аниқ-равшан тасаввур қилсин. Чунки, мақсад ва вазифа аниқ бўлса, унга эришиш учун кураш ҳам конкрет бўлади, конкретлик эса ишда муваффақият қозонишнинг асосий гарови ҳисобланади.

1977 йил — мамлакатимизнинг катта юбилейи йили, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги нишонланадиган йил. Юбилей йилни Ватанимизнинг куч-қудратини тағин ҳам мустаҳкамлаш йўлида зарбдор меҳнатимиз билан, план ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш билан кутиб олайлик!

НИШОН ЧЎПОНЛАРИ

ОТАРЛАРДАН РЕПОРТАЖ

▲ Қашқадарё областида чорва қишлови намунали ўтказилмоқда. Жумладан, «Нишон» давлат наслчилик заводида 70379 бош қўй-қўзи яхши боқилиб, соғлом ва семиз асралмоқда.

▲ Ҳамма отарларда ем-хашак етарли.

▲ Чўпон-чўлиқларга барча шароитлар яратиб берилган.

▲ Хўжалик коллективи бу йил ҳар юз бош совлиқдан ўрта ҳисобда 140 тадан қўзи олишга аҳд қилган. Давлатга 215 тонна жун, 38 минг дона қоракўл тери, 600 тонна гўшт топширилади. 30 минг бош қўзи ўстиришга қолдирилади. Бу план ва мажбуриятда кўрсатилганидан анча ортиқ.

— Қани, Полвонжон, «саман йўрға»га қамчи босинг! «Нишон»га борайлик, чўпон-чўлиқларнинг ишларидан хабардор бўлайлик.

Полвон Мардонов «Газик»ни гувиллатиб ҳайдай кетди. Область қишлоқ хўжалик бошқармасида шоферлик қилувчи бу баҳодир йигит Қашқадарёнинг ҳамма ерини беш бармоқдай билади.

Машина адил йўлдан бир текисда хониш қилиб боради. Ўнг ва сўл томондаги кўз илғамас далалар оппоқ қор кўрпаси остида мудраб ётибди. Йўл юрсак ҳам мўл юриб, «Нишон» давлат наслчилик заводи марказий посёлкасига етиб бордик. Сўнгги йилларда бу ер ниҳоятда ўзгариб кетибди. Янги уй-жойлар, маданий-маиший хизмат учун қурилган бинолар бир-биридан кўркам. Равон кўчаларни айтмайсизми?!

Хўжалик директори Маматқул Муртазоев Москвадан қайтибди. Қисқа курсда ўқибди. Ҳа, давр тезкорлик билан илдамлаб кетяпти. Тинмай ўқиш, ўрганиш, изланиш керак.

Сафардан кейин заводдаги ишлар билан қайтадан батафсил танишиб чиққан Маматқул Муртазоев мамнун эди. Ҳамма ишлар у кутганидек аъло даражада давом этаётган экан.

— Сизга катта раҳмат, ўртоқ партком, — миннатдорчилик изҳор этди у Худойберди Нуралиевга.

Бизнинг илтимосимизга кўра М. Муртазоев хўжалик ҳақида қисқагина сўзлаб берди:

— Фермаларимизда 70379 бош қўй боқилмоқда. Шундан 50742 таси совлиқ. Ҳар юз бош совлиқдан 140 тадан қўзи олишга қарор қилганмиз. Бу йил 600 тонна гўшт, 215 тонна жун, 38 минг дона қоракўл тери етказиб беришимиз, 30 минг бош қўзини ўстиришга қолдиришимиз керак. Йил бошидан буён 81 тонна гўшт сотдик. Улуғ Октябрнинг 60 йиллик улкан байрами ўтадиган йилда зиммамизга олган социалистик мажбуриятларимизни, албатта, ошириб адо этамиз. Чорва учун жамғарган озуқамиз мўл-кўл. План бўйича ўтган йили биз 7 минг тонна хашак жамғаришимиз керак эди, 15 минг тонна қилиб бажарганмиз. Кузда 3600 гектар ерга арпа экканмиз. Ҳаво жўнашиб кетиши билан яна 1000 гектар ерга беда экамиз.

Бедазорлар Ульянов канали бўйларига ўрнатилган қудратли насослар орқали суғорилади. Қўйларимиз семиз. Қўзиларимиз ҳам эгиз бўлади, албатта. Яхшиси, юринглар, фермаларни, отарларни кўздан кечирайлик.

Шофер Полвон Мардонов бизни 4-фермага олиб борди. Бепоён яйловлар бағрида сўлим бир қишлоқ барпо этилган экан. Алоҳида бинога ўрнатилган электр токи ишлаб чиқарувчи механизм гувуллаб ишлаб турибди. Ильич ёғдуси симёғочларга тортилган симлар орқали бахти ёр бўлган хонадонларга бетўхтов оқиб боряпти. Шинам уйлардаги телевизор ва радиолар олам янгиликларидан хабардор қилиб турибди. Ўнг томонда ферма моллари учун озуқа тайёрловчи цех. Бу ерда иш авжида. Хашак майдаловчи агрегатлар бетиним ишлатиляпти. Тайёр бўлган маҳсулотлар полвон тракторларга тиркалган темир араваларга юкланиб, пешма-пеш отарларга жўнатиляпти.

Қишлоқ ўртасидаги унчалик катта бўлмаган бинога 4-ферма идораси жойлашган экан. Идора хоналари деворларидаги қизил алвонларга жанговар шиорлар ёзилган:

«Партиямиз XXV съезди қарорларини амалга оширишда фаол иштирок этайлик!»

«Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини меҳнатда улкан зафарлар билан кутиб оламиз!»

Ферма идорасидан нарида яна бир мўъжазгина бино бўлиб, чўпон-чўлиқлар ана шу ерда ҳордиқ чиқаришар экан. Биз кириб борган паллада «зангори экран»да «Аршин мол-олон» кинокомедияси намойиш қилинаётган экан. Қатор қўйилган стулларда телевизорга тикилиб ўтирган чўпон-чўлиқлар завқланиб кулишарди.

Атрофга аста назар ташлаймиз. Хона газ печкаси орқали иситиляпти. Бу ерга махсус идишларда олис-олислардан суюлтирилган газ келтирилиб турилар экан.

Баҳодир чорвадорлар учун яратилган бундай қулайликлар ҳақида яна талай сўзлашимиз мумкин эди. Лекин шуниси ҳам кифоя. Сабаби, томчида олам акс этади-ку!

Чўпон-чўлиқлар партия ва ҳукуматимизнинг доимий оталарча ғамхўрликларидан беҳад мамнун. Турмушлари кундан-кунга фаровон, ҳаётлари завқли, сафоли бўляпти, кўксиларини олий нишонлар безаяпти.

Ферма мудири Назар Нурматов биз билан суҳбатда шундай деди:

— 12669 бош қўйни қишловдан омон-эсон олиб чиқяпмиз. Қиш қаттиқ келганига қарамай, моллар ўртача семизликдан пастга тушгани йўқ. Шундай экан, чиқим ҳақида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас. Боплаб ем-хашак жамғариб қўйган эдик-да! Сизлар келган йўл бўйидаги қатор пичан ғарамларига кўзларингиз тушгандир. Ҳар биттаси 560 тоннадан.

— Энди кўзлаётган марramизга келсак, — сўзида давом этди Н. Нурматов. — 10537 бош совлиқнинг ҳар юзидан ўртача 146 тадан қўзи олиш мажбуриятини олганмиз. Бунинг устига, боқимимиздаги ҳар бир қўйдан 3,5 килограммдан жун қирқиб топширамиз. Фермамиздаги 17 отарнинг ҳаммасида иш яхши йўлга қўйилган. Ўн бор тинглагандан бир бор кўрган яхши. Кошки эди, ҳамма отарларимизда ҳам бўлсак.

Яна йўлдамиз. Машина қорга бурканган чўллар бағридан кемадек тебраниб аста боради. Кўкдан нур сочиб турган қуёш бу даштларни исита олмаётганидан хижолат тортгандек хомуш кезади.

— Мана, Сероб Бойқулов бош чўпон бўлган отарга ҳам етиб келдик, — деди ферма мудири.

Чўпон-чўлиқлар қир устидаги кенгликда қўйларни овқатлантиришаётган экан. Жониворлар охурларга солинган емни талашиб-тортишиб ейишарди.

Билардик, Сероб Бойқулов анов-манов чорвадорлардан эмас. Илғорлик учун бўлган беллашувларда ғолиб чиқиб, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган. Бу йил у боқимидаги 637 совлиқнинг ҳар юз бошидан 204 тадан қўзи олишга шай бўлиб турибди.

— Сероб оға 3-фермадаги Қолман Султонов билан мусобақалашган, — одатига кўра майинлик билан сўз бошлади. ферма мудири. — У ҳам чакана одам эмас, Ленин орденли. Ҳар юз бош совлиқдан 220 тадан қўзи бермоқчи.

— Биламан, — унинг сўзини тасдиқлади Сероб Бойқулов, — ниятига етсин.

Шу куни кун ботгунича Ленин орденли Назар Шарипов, Шербой Бозоров, республикада хизмат кўрсатган чорвадорлар Эргаш Жўраев, Омон Шерқулов бош чўпонлик қилаётган отарларда ҳам бўлдик. Ҳаммасида қишлов кўнгилдагидек ўтяпти.

— Бу отарларнинг азаматлари ҳар юз бош совлиқдан 200 тага етказиб қўзи олишга ҳаракат қилишяпти, — дейди хўжалик директори М. Муртазоев яйловлардан қайтар эканмиз. — Хўжалигимизда бундай ҳиммати баландлар оз эмас. Биринчи ферманинг бош чўпони, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Чўян Дўлановни олайлик. Боқимидаги 700 бош совлиқнинг ҳар юзтасидан 200 тадан ошириб қўзи олмоқчи. У Ульянов районидаги «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводи донгдор бош чўпони Чўлимурод Барноев билан мусобақалашяпти.

— Хўжалигимизда Ражабқул Ёмғуров деган ажойиб бош чўпонимиз бор, — сўзида давом этди директор. — Эшонгумбаз яйловларида 700 қўй боқяпти. Ҳар юзига 220 тадан қўзи бераман дейди-я, азамат!

«Нишон» яйловларидан қайтганимизда алламаҳал бўлган эди. Йўлда борар эканмиз, яна ўша баҳодир инсонларнинг чўл шамолида қорайган чеҳралари кўз ўнгимизда намоён бўлар эди.

— Баракалла, раҳмат сизга, эй азиз одамлар! — деймиз дил-дилдан ғурурланиб, — қўйларингиз семиз, қўзиларингиз эгиз бўлсин!

У. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири, Қашқадарё область, Нишон райони.

Суратда: «Нишон» давлат наслчилик заводи 4-фермаси яйловларида. Чапдан — ферма мудири Назар Нурматов, илғор бош чўпонлардан Тўла Иномов ва Нормамат Қораевлар.

А. Тўраев фотолари.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРАМИЗ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев қаҳрамон шаҳар — Тулага «Олтин Юлдуз» медали топширишга бағишланган тантанали мажлисда сўзлаган ёрқин нутқида партиямизнинг XXV съезди қабул қилган улуғвор программани амалга ошириш йўлларини аниқ ва равшан белгилаб берди. Ўртоқ Л. И. Брежнев совет халқи, хусусан қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари съезд қарорлари ва ўнинчи беш йиллик планни амалга ошириш йўлида қилаётган қаҳрамонона меҳнатни юксак баҳолади. Бултур мамлакатда 224 миллион тонна дон олингани, пахта ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари белгиланганидан анча кўп етиштирилгани, давлатимизнинг иқтисодий қудрати янада мустаҳкамланиб, меҳнаткашлар турмушининг фаровонлик даражаси юксалганлигини мамнуният билан таъкидлади.

Биз партия белгилаган режаларни амалга ошириш, муваффақиятларимизни кўпайтириш йўлидан дадил бормоқдамиз. Ҳар бир республика, область, район, колхоз ва совхоз мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини амалга ошириш учун курашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Буни колхозимиз мисолида кўриш мумкин. Бултур 1580 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 30 центнер ўрнига 34 центнердан пахта олинди. Давлатга 5360 тонна «оқ олтин», белгиланганидан анча кўп гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида Совет кишиларини ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида янада яхшироқ меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини тинмай оширишга даъват этди. Колхозимиз аъзолари бу йил пахтанинг ҳосилдорлигини 37 центнердан ошириш, давлатга гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ етказиб беришга қарор қилишди. Ҳозир кўклам экишига тайёргарлик кўриляпти. Чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш чоралари кўрилмоқда.

Пахтакорларимиз, ғаллакорларимиз ва чорвадорларимиз яхши ният, аниқ мақсад билан меҳнат қилишяпти. Улар ўзларининг бутун куч-ғайратларини, юракларининг ҳарорати ва маҳоратларини партиямиз XXV съезди қарорларини, ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини муваффақиятли амалга ошириш, мамлакатимизда чинакам коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтириш, Ватанимизнинг куч-қудратини янада мустаҳкамлаш ва халқимизнинг фаровонлигини ошириш учун курашга сарфлайдилар.

К. ЭГАМБЕРДИЕВ,
Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг раиси.

БУХОРО ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХОРО, 7 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Бухоро область партия комитетининг пленуми бўлди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди.

Қ. Муртазоев бошқа ишга ўтганлиги сабабли пленум уни область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилди. Пленум Абдувоҳид Каримовни Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашиб, нутқ сўзлади.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ТЕРМИЗ, 7 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди.

Абдувоҳид Каримов бошқа ишга ўтганлиги сабабли пленум уни область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилди. Пленум Абдухолиқ Каримовни Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков қатнашиб, нутқ сўзлади.

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИ АҲДИ

Ўзбекистон театрлари бу йил 130 та янги спектакль тайёрлайди. Шундан эллик иккитаси ўзбек ва қорақалпоқ драматурглари, йигирма бештаси қардош республикалар ёзувчиларининг пьесалари асосида яратилади. Бир неча премьера театр коллективларининг Иттифоқ бўйлаб ўтадиган гастроллари программасига киритилди.

Янги спектакллар яратиш Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги бошқармалари ва бўлимлари коллективлари қабул қилган социалистик мажбурият моддаларидан биридир. Бу мажбурият маданият ходимлари активининг Тошкентда бўлган йиғилишида қабул қилинди. Йиғилиш КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорини бажариш вазифаларини атрофлича муҳокама қилди.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИКНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРАМИЗ

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ «ҚАРШИСТРОЙ» БОШҚАРМАСИГА ҚАРАШЛИ «ГИДРОСТРОЙ» ТРЕСТИ ИШЧИЛАРИ ВА ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИНИНГ 1977-ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДАГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

«Қаршистрой» бошқармасига қарашли «Гидрострой» трестининг ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС XXV съезди қарорларига амал қилиб, ўнинчи беш йиллик биринчи йилига олган социалистик мажбуриятларини ва план топшириқларини муваффақиятли адо этдилар, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдирдилар.

Қарши даштидаги қўриқ ерларни ўзлаштиришнинг улуғвор программасини амалга ошириш учун социалистик мусобақани авж олдириб, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида 47 бригада меҳнатда ажойиб муваффақиятларга эришди, план топшириқларини ва мажбуриятларни анча ошириб бажарди. Трестга қарашли меҳнат коллективлари бажарган тупроқ ишларининг умумий ҳажми 36 миллион кубометрдан ошди, каналлар ва гидротехника иншоотлари 150 минг кубометрдан кўпроқ ҳажмда бетон билан қопланди, насос станцияларининг кучли агрегатлари муддатидан илгари монтаж қилинди.

ЭШ 5/45 одимловчи экскаваторларнинг машинистлари Александр Афанасьевич Бабейчук, Виктор Федорович Буянов, Федор Федорович Гримайлонинг ЭКГ-4,6 бригадаси коллективи, экскаваторчилардан Владимир Николаевич Тихонов, Валентин Мельников, Александр Царенко, Гажимамед Гусейнов, бульдозерчилардан Геннадий Канурин, Михаил Осовский, Тўхта Қўлдошев, Дурди Қудратов, Владимир Саранов, Николай Кашарин меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Кўпгина механизаторлар ёшларнинг мураббийси бўлиб, ўз тажрибаларини улар билан баҳам кўрмоқдалар.

Трест коллективи ўнинчи беш йилликда Ўзбекистонда энг катта Таллимаржон сув омборини қуриши керак. Сув омборида ҳар йили 1 миллиард 600 миллион кубометр оби-ҳаёт тўпланади.

КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқидаги қоида ва хулосалар гидросозларнинг сиёсий активлигини ва меҳнат ғайратини янада оширди.

«Гидрострой» трестининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига ҳамда қишлоқ хўжалик масалалари хусусида КПСС Марказий Комитети мактубига жавобан қурилишнинг ҳамма участкаларида юксак иқтисодий ва сифат кўрсаткичларига эришишга, йиллик ва беш йиллик планни муваффақиятли бажаришга аҳд қилдилар ҳамда Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейи шарафига қуйидаги оширилган социалистик мажбуриятларни ўз зиммаларига олдилар:

1. Қурилиш-монтаж ишлари беш йиллик планини 1980 йил 7 ноябрда, икки йиллик планни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг юбилейига қадар бажариш, 1977 йилнинг охиригача қўшимча равишда 3 миллион сўмлик иш бажариш.
2. Пландан ташқари 5 минг кубометр ҳажмда бетон ва 1,6 минг кубометр ҳажмда тупроқ ишларини бажариш.
3. Насос станциялари каскади билан Қарши магистрал каналининг бош қисмини 1977 йилда фойдаланишга топшириш.
4. Таллимаржон сув омборини 1977 йилги вегетация давригача 350 миллион кубометр сув билан тўлдириш.
5. Н. А. Злобин методи билан ишловчи бригадалар сонини 25 тага етказиш.
6. Ташкилий ишларни яхшилаш, меҳнат жараёнларини индустрлаштириш ва механизациялаш даражасини ошириш, янги техникани жорий этиш йўли билан меҳнат унумдорлигини 1 процент кўпайтириш. Қурилиш-монтаж ишлари таннархини 1 процент камайтириш, 100 кубометр тахта-ёғочни, 50 тонна пўлат арматурани, 110 тонна ёқилғи-мойлаш материалларини ва 1 миллион 600 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаш.
7. Ишлаб чиқаришда камида 80 минг сўм иқтисодий фойда келтирадиган 8 та рационализаторлик таклифларини жорий этиш.
8. 475 кишига бинокорлик касбларини ўргатиш ва 100 ишчининг малакасини ошириш.
9. Қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш тўғрисида партиянинг кўрсатмаларига жавобан биз қўриқдаги 5 ва 6-совхозларга оталиқ ёрдамини кучайтириш мажбуриятини ўз зиммамизга оламиз.

«Гидрострой» трестининг коллективи республиканинг барча бинокорларини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейи шарафига социалистик мусобақани авж олдиришга, зарбдор меҳнат вахтасида туришга ва ўнинчи беш йиллик иккинчи йили планларини муддатидан илгари бажаришга чақиради.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ТРЕСТ ПАРТИЯ - ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи коллективи 1977 йил ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун умумхалқ курашига қўшилиб, ўз зиммасига муқобил план ва социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Тракторсозлар шу кунларда йил охиригача 25 мингта машина тайёрлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Бу, ўтган йилгидан 500 та кўп. Суратда: тайёр маҳсулотларни жўнатиш пайти.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ).

●

Тошкентда «Чевар» ишлаб чиқариш бирлашмаси ташкил қилинди. Бирлашманинг янги, замонавий корпусида анъанавий халқ истеъмоли маҳсулотлари тайёрланмоқда. Бирлашма коллективи КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорига жавобан бу йил пландан ташқари ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Унгдаги суратда: 1978 йилнинг январь ойи ҳисобига меҳнат қилаётган илғор тикувчи Бувиниса Шоносирова.

Р. Шамсуддинов фотоси. (ЎзТАГ).

КОММУНИСТНИНГ ОБРЎСИ — МУҚАДДАС

РАИСНИ НЕГА ПАРТИЯДАН ЎЧИРИШДИ

Колхоз чўкиб қолганди. Пахта ҳосилдорлиги 22 центнердан ошиб-ошмасди. Бошқа тармоқлар ҳам ўсиб-ўсмаётган эди. Колхозчилар ташаббускор ёш мутахассис Ғулом Хидировни раисликка сайлашди. Кўп йиллик меҳнати, коллектив ишига жонкуярлиги туфайли у шундай юксак ишончга сазовор бўлди.

Янги раис партия ва ҳукуматимизнинг катта ёрдамига таяниб ишни агротехникани изга солишдан бошлади. Бригадирлар, мутахассисларнинг ролини кучайтирди, улар мустақил, ташаббус кўрсатиб ишлашлари учун шароит яратди. Коммунистлар ёрдамида колхозчиларни ҳосилдорликни ошириш учун курашга отлантираолди. Натижада уч йилда пахта ҳосилдорлиги 10 центнер кўпайди. Машина теримининг салмоғи ўсди. Ўтган ёзда колхоз правлениеси ва партия комитети пахтачиликни комплекс механизациялаш, ялпи ҳосилнинг 80 процентини машинада йиғиб олиш ташаббуси билан чиқди. Область партия комитети бу ташаббусни маъқуллади.

Шуни айтиш керакки, ўтган йилги мураккаб об-ҳаво шароитида ҳар бир машина билан 170 тоннадан пахта терилди. Хидиров раислик қилган йиллари хўжаликнинг ялпи даромади деярли икки ҳисса ошди. Соф фойда олиш эса 5,5 маротаба кўпайди.

Эҳтимол, бу муваффақиятлар ёш раисни гангитиб қўйгандир? У мағрурланиб кетгандир? Балки Хидиров ўзига ортиқча бино қўйиб, бошқаларни менсимай қўйгандир?

Кимга шу сингари саволлар билан мурожаат қилмайлик, ҳаммадан деярли бир хил жавоб эшитдик.

Партком секретари Х. САЛИМОВ: «Ҳар қандай партия топшириғини Хидиров ўзининг бурчи деб ҳисоблайди. Бажонидил бажаради. Камтар, ёшу қарини бирдак ҳурмат қилади».

Бригада бошлиғи Қ. БАҲРОМОВ: «Раис бўлди-ю, Хидиров колхозимизда тубли ўзгаришлар ясади. Ўзи меҳнаткаш. Бақириб-чақирмайди. Ўзини тутиб олган. Ахлоқ-одобда ҳаммамизга ўрнак».

Коммунист М. ОТАЖОНОВ: «Ўн олти йиллик бригадирман, ишга жон куйдиришда, меҳнатни чин юракдан севишда Хидировдек инсонга ҳурмат билан қараймиз. Талабчан, принципиал, лекин бошқаларни менсимаслик, одамларга эътиборсизлик сингари қусурлардан мутлақо холи. Хушомадни асло ёқтирмайди.

Уни кўпдан биламиз. Ҳамиша партия, халқ ишончини оқлаб келган. Колхозимизга раис бўлгач, хўжаликни юксалиш йўлига олиб чиқди. Комплекс механизация ташаббускори бўлди. Колхозимиз тадбирларини обком ҳам маъқуллаган эди. Аммо область 1-1,5 процент пахта учун, аниқроғи обрў учун курашаётган кезлари мажбуриятини ҳам бажарган машъал колхоз раисини шудгорлашни бошлагани учун партиядан чиқариш, ишдан олиш нотўғри бўлди».

Шундай экан, нега Хидировни партиядан ўчиришди? Қалбининг бутун қўрини бағишлаётган ишидан нима учун олишди?

Булар шунчаки жўн саволлар эмас. Уларга жавобни Олтиариқ район партия комитети, унинг бюроси иш услубидан, кадрларни тарбиялаш соҳасидаги фаолиятидан излашга тўғри келди. Очиғини айтганда, ўртоқ М. Султонов райкомга биринчи секретарь бўлгач, ишда юзакичилик, беҳуда елиб-югуришлар кучайган. Ўйлаб-ўйламай, масаланинг моҳиятига етмай, жойлардаги аҳволни чуқур ўрганмай, бюро мажлислари чақириш одат тусига кирган. Бу ҳол, табиийки, етилган масалалар асосли, тўла-тўкис, танқидий муҳокама қилинишига имкон бермайди, кўпинча масалаларнинг «очиқ» қолишига сабаб бўлмоқда. Масалалар етарли пишитиб тайёрланмаганлиги учун муҳокама пайтида: «Бюро очиқ қолади, ўртоқлар», — деган ибора тез-тез ишлатиладиган бўлиб қолди.

Натижада кадрларда ишга ижодий ёндашиш, истиқболни кўзлаб ташаббус кўрсатиш туйғуси бирқадар сўна бошлади. Уларнинг айримлари: «Райком топшириқлари»ни, юқоридан берилган «кўрсатмалар»ни бажариш билан кифояланиб қолишмоқда. Пахтачилик агротехникаси қўпол равишда бузилаётгани бунга мисол бўла олади.

Хидиров эса бошқа йўлдан борди. Биринчи тўқнашув чигит экиш пайтида рўй берди. Колхозда шўр ювиш маромига етказилиб, тупроқ етилгач, раис мутахассислар, тажрибакорлар билан маслаҳатлашиб, пахта майдонларини кўндалангига чизеллаш, айрим ерларни суғоришга мослаб текислашга кўрсатма берди. Шу тариқа чигит экишнинг райком тасдиқлаган графиги «бузилди». Хидиров интизомсизликда, ортиқча харажатларга йўл қўйишда айбланди. Бироқ экиш кечроқ бошлангани билан колхоз чигит суви бермай, ола экмай, тўла гектарлар ҳосил қилди.

Шунда ҳам райком, аниқроғи, унинг биринчи секретари М. Султоновнинг «Комсомол» колхози раисига муносабати ўзгармади. Аксинча, вақт ўтиши билан келишмовчилик кучайиб борди. Хидиров ёз бўйи бир неча бор асоссиз дакки эшитди. Бу дашномлар, баъзи ноўрин силташлар унинг ишга муносабатига таъсир кўрсатмади, албатта. Ғўза парвариши кучайтирилиб, айни вақтда теримга тайёргарлик авж олдирилди. Машиналар сифатли ремонт қилинди. Дефолиация айни маромида ўтказилди. Айрим колхозлар райкомнинг топшириғи билан барг тўкилар-тўкилмас машиналарни ишга солишди. «Комсомол»да эса шошилишмади. Қулай фурсатни кутиб, шайланиб туришди. Шунда райком секретари колхозга келиб, механизатор А. Хўжамқуловга теримни бошлашни буюрди. Ифлосланаётган пахтани, бевақт эзиб ташланаётган кўсакларни кўриб, бригада бошлиғи Н. Қурбоновнинг ич-эти ачишиб кетди. Шу орада раис етиб келди. Аҳволни кўрди-ю, теримни тўхтатди.

Ўша куни райкомнинг навбатдан ташқари бюро мажлиси чақирилди.

— Етилмаган пайкалга машинани қандай киргизай? — бюро аъзоларига мурожаат этди Хидиров. — Бунга партиявий виждоним йўл қўймайди.

Бюро аъзолари жим ўтиришарди. Нима, улар масаланинг моҳиятини англашмасмиди? Райкомнинг функциясига нималар киришини унутишдими? Йўқ, албатта. Буларнинг ҳаммаси уларга аён. Партия ўз ишини ленинча нормаларга, коллектив раҳбарлик принципига оғишмай амал қилиш, партия ички демократиясини, коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлигини, танқид ва ўз-ўзини танқидни ҳар томонлама ривожлантириш асосига қуриши маълум. Лекин сўнгги йилларда бюро мажлисларида «гап сиғмайдиган» вазият тез-тез юз берадиган бўлиб қолди. Бу гал ҳам шундай бўлди. М. Султонов раисни қийин-қистовга олди. Шунда кимдир: «Хўп, денг», — деб маслаҳат берди. Хидиров «хўп» демади. Пайкалларда кўсаклар бодроқдек очилганда машиналар баравар ишга тушди. Терим суръати тез ошиб, колхоз кунлик ўсиш бўйича аввал районда, кейин областда биринчи ўринга чиқиб олди. Фарғонада биринчи бўлиб марраға етди. План 123 процентдан ошиб кетгач, правление пайкалларни тозалаб, ғўзапояларни йиғиштириш, шудгорни бошлашга қарор қилди. Худди ўша кезларда колхоз активлари райкомга чақирилди. Бюрода М. Султонов тўсатдан: «Теримчиларга ҳақ берилмаяпти, шунинг учун терим суст», — деб қолди. Раис нотўғри маълумотни инкор этди:

— Ҳар қалай, колхозчилар ҳақни олиб туришибди. Аммо пахта деярли тугади. Ерларни тозалаб, шудгор қиляпмиз...

Раиснинг гапи оғзида қолди Биринчи секретарь қизишиб кетди. У овозини баландлатиб:

— Чиқиб кетинг! — деди раисга.

Мажлисда иштирок этаётган область партия комитетининг бюро аъзоси Ҳ. Умаров ҳам, райкомнинг бюро аъзолари ҳам Султоновга ўзини босишни, вазмин бўлишни таклиф қилишлари мумкин эди. Лекин улар бундай қилишмади. М. Султонов дабдурустдан:

— Ўртоқ Хидиров партиядан ўчирилсин, ишдан олинсин, — деб таклиф киритди. Уни шу заҳоти овозга қўйди. «Сиз-чи, ўртоқ Козимов?» «Ҳа, ўртоқ Маматов...» Номлари бирма-бир тилга олинган бюро аъзолари бирин-кетин қўл кўтаришарди. Фақат район ижроия комитетининг раиси Аҳмадхон Маматхонов эътироз билдирди:

— Мен қаршиман, — деди ва райкомнинг ташкилий бўлими мудирига мурожаат қилиб таъкидлади. — Шундай деб ёзиб қўйинг, ўртоқ Содиқов...

Эртаси куни район халқ контроли комитетининг раиси Т. Маматов раҳбарлигида 10 кишилик комиссия колхозга барвақт етиб келди. Улар бригадаларга бўлиниб, далада қанча пахта борлигини синчиклаб аниқлашга киришишди. Айтишларича, тўпланган пахтани дорихонада тортишибди, ҳар гектарда 47 килограммдан пахта бор, деб хулоса чиқаришибди. Аммо М. Султоновни бу рақам қаноатлантирмади. 1 декабрь куни райком комиссияси колхозга яна келди. Бу гал шудгорланган 18 гектар майдонда 105 килограммдан пахта териб олиш мумкин, деб акт ёзилди. Бюронинг ёзилмаган қарори кейинчалик шу йўл билан «асослаб» расмийлаштирилди.

Шу тариқа партия ҳаётининг КПСС Уставида белгилаб қўйилган нормалари бузилди. «Партиядан чиқариш масаласи ҳал қилинаётган вақтда жуда ҳам эътибор билан қараш ва коммунистга қўйилган айбларнинг қанчалик асосли эканлигини синчиклаб текшириш таъминланиши лозим», — дейилади КПСС Уставида. Шундай экан, нега асабий бир вазиятда оғиздан чиқиб кетган гап бюро қарорига айланди? Наҳотки, бир коммунистнинг ўн йиллаб орттирган партиявий обрўси райком учун, бюро аъзолари учун қадрли эмас? Наҳотки, партиянинг кадрларни сиёсий ва ишчанлик сифатига қараб танлаш йўли осонгина бузилса? Райком бюросининг аъзолари бу принципиал масалада нега ўз фикрларини очиқ-ойдин баён қилмадилар?

Қолаверса, сайлаб қўйилган партия органларининг аъзоларини партиядан чиқариш тўғрисидаги қарор тегишли комитетларнинг пленумларидагина қабул қилиниши мумкин-ку? Бу КПСС Уставида очиқ-ойдин кўрсатилган. Шундай бўлгач, район партия комитети аъзоси Хидировнинг партияда қолиш ёки қолмаслиги райкомнинг навбатдаги пленуми компетенциясигагина тегишли масала эди-ку?

Бу қоидаларнинг ҳеч бири билан ҳисоблашилмади. Ўзини ишда оқлаб келаётган, одамларнинг тўла ишончи ва ҳурматига сазовор бўлган бир коммунистни принципиал позицияда туриб ҳимоя қилиш учун айрим бюро аъзоларида ирода етишмади. Райкомнинг иккинчи секретари Б. Козимов билан суҳбатимиз ҳам бу фикрни тасдиқлади. «Яхши кадр эди, — деди у кўзларини четга олиб. — Қўполлик қилди, бюро билан ҳисоблашмади». Ажабо? Наҳотки, Хидировнинг тўғри сўзлиги, ўз фикрида принципиаллиги қўполлик деб баҳоланса?

Олтиариқ район партия комитети, унинг бюроси фаолиятида бундай мисоллар якка-ёлғиз эмас. Бюро «Ленинизм» колхозининг раисини ишдан олган эди. Лекин кейинчалик секреъарлар принципсизлик қилишди, раис жойида қолдирилди. Оқибатда колхоз планни бажара олмади.

Кадрлар билан ишлашдаги шу сингари «тажриба» илдиз отабориб, раҳбарлар, мутахассислар ишни ташкил этиш ўрнига, маълумотлар тўплаш, майда-чуйда ишларни бажариш билан овора қилиб қўйилмоқда. Натижа эса — маълум. Агратехниканинг бузилиши, дала ишларидаги пала-партишликлар, ноўрин тавсиялар туфайли районда пахта тайёрлаш плани бажарилмади.

Район партия комитети партиявий-ташкилий, хўжалик ва идеологик масалаларни яхлит бир бутунликда ҳал этишга эътибор бермаётир. Бу нарса ишни режалаштиришдан тортиб, кундалик фаолиятнинг ҳамма қирраларида кўзга ташланмоқда. Ишнинг ҳақиқий аҳволини чуқур таҳлил қилиш, истиқбол режаларини равшан белгилаб олишга ёрдам берадиган принципиал, соғлом танқид ривожлантирилмаётир. Бошланғич партия ташкилотлари ролини ошириш, уларнинг жанговар ташкилотчилик ишини кучайтиришга етарли эътибор берилмаётир. Сўнгги бир йилда бу ерда бирор киши партия қуйи звеносини янада мустаҳкамлаш, коммунистларнинг авангардлик ролини кучайтириш ёки кадрлар билан ишлаш хусусида жиддий, принципиал, партиявий мулоҳазалар юритилган йиғилишни эслай олмайди.

Хидиров асоссиз топшириқларни бажармай, хўжаликка илмий раҳбарлик йўлини тутди. Натижада у қишлоқдагина эмас, районда, ҳатто областда обрў-эътибор топди. М. Султоновнинг ғашига теккан, унга тинчлик бермаган сабаб шу эмасмикан? Илғор тажрибаларни оммалаштириш, қолоқларни илғорлар даражасига кўтариш ўрнига, ташаббускорларни силташ, уларни жиловлаб қўйишга уриниш шунинг оқибати бўлмасин?

Партия сафларининг мақсад бирлиги, коллектив раҳбарлик, соғлом танқид ва ўз-ўзини танқид, коммунистларнинг ташаббускорлиги ва партиявий ибрати, уларнинг юксак онгли уюшқоқлиги партия ҳаётининг муқаддас қонунидир. Бинобарин, райком, унинг бюроси худди шу ҳолат қарор топиши учун кун сайин муттасил иш олиб боришлари лозим. Коммунист деган юксак номга доғ туширувчи шахсларга нисбатан олий партиявий жазо қўлланиши ҳам табиий. Аммо бу масалани енгил-елпи қараб чиқиш, коммунистнинг тақдири, унинг муқаддас обрўси билан ўйнашиш деган гап эмас. Партия сиёсати масалаларини эркин ва амалий муҳокама қилиш партия аъзосининг даҳлсиз ҳуқуқидир. Бу қоида партия ички демократиясининг муҳим принципи бўлиб, ҳеч бир партия органи ундан чекиниши, уни четлаб ўтишига йўл қўйилмайди. Коммунистнинг эътироф этилган обрўси муқаддас, зеро ҳар бир коммунистнинг юксак партиявийлиги ва ташаббускорлиги партиянинг омманинг ташкилотчиси ва жамиятга раҳбарлик ролини янада мустаҳкамлайди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

ҚУРУВЧИЛАР МАРРАСИ

Сирдарё областининг пойтахти Гулистон шаҳри йилдан-йилга кўркам ва обод бўлиб бормоқда. Кейинги йилларда бу ерда жуда катта қурилишлар поёнига етказилди. Кўркам уй-жой бинолари, мактаблар, касалхоналар, болалар боғчалари, кино-театрлар, кўпдан-кўп саноат объектлари бунёд этилди. Келгуси йилларда бундай қурилишлар тармоғи яна ҳам кенгаяди. Бу ишларни амалга оширишда шаҳардаги 7-қурилиш трестининг фидокор коллективи алоҳида жонбозлик кўрсатмоқда. Трестнинг қатор бошқарма ва участкаларида шу кунларда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган шижоаткор қурувчилар смена ва ойлик топшириқларини муддатидан илгари сифатли қилиб бажариш учун астойдил киришганлар.

Бинокорлар орасида айниқса ёшлар жонкуярлик қилмоқдалар. Йигит ва қизлар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини зарбдор меҳнат билан нишонлаш учун кенг авж олган мусобақада қатор ютуқларга эришмоқдалар.

Шу кунларда трест қурувчилари мусобақани тағин ҳам кучайтириб юбордилар. Улар йиллик топшириқни 25 декабргача бажариш ва 7 миллион 57 минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштириш маррасини белгилаб олишган.

Қишнинг ҳар бир илиқ келган кунидан фойдаланган қурувчилар иморатларни ва турли хил объектларни тез ва соз қуришда оқилона фойдаланмоқдалар.

ЖАВОҲИРЛАР ҚОМУСИ

Назир САФАРОВ,
Ўзбекистон ССР Китобсеварлар кўнгилли жамияти республика правлениеси президиумининг раиси

●

Китоб!.. Унинг фазилатларини санаб адо қилиб бўлмайди. Китоб—варақлари жавоҳирлар яшириниб ётган уммон. Китоб — маънолар хазинаси. Китоб — инсоний туйғулар жамулжами. Китоб — инсонни эзгуликка, қаҳрамонликка, кўп маънодаги садоқатга ўргатади, фидойиликка, мазмунли яшашга, ақл-идрок билан иш тутишга даъват этади, оқ билан қорани ажратишга, аросат пайтида тўғри йўлни топиб олишга, ҳаётга бўлган муҳаббатнинг таркиб топишига ва барқарорлашувига ёрдам беради, жамики ёмонликлардан, тубанликлардан асрайди. Қисқаси, китоб инсонни тарбиялайди. Ахир, улуғ устоз Горький «ўзимдаги барча яхши фазилатлар учун китобдан миннатдорман», деб бежиз айтмаган-да.

Ҳар бир китоб китобхон қалбига янги бир дунё олиб киради ёки китобхонни янги дунёга етаклайди. Миллион йиллар илгари ўтган аждодларимиз, уларнинг яшаш тарзлари, инсоният оламининг болалиги тўғрисида бизда тасаввур уйғотган ҳам, уфқлардан наридаги олис эл-юртлар, мамлакатлар, халқлар, уларнинг характер-хусусиятлари, яшаш тарзлари билан таништираётган ҳам, бизни Гагарин ва унинг издошлари билан бирга фазога саёҳат қилдираётган ҳам, турлича характер, турли тоифадаги одамларнинг маънавий қиёфасини кўз олдимизда гавдалантириб берувчи сеҳрли куч ҳам, ҳамма-ҳаммаси — китобдир. Хулласи калом китобда гап кўп.

Партиямиз қарорларини амалга оширишда меҳнаткашларнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий савиясини ўстириш, уларни илм ва илғор тажрибалар билан қуроллантириш катта аҳамиятга эга. Бу вазифаларни китобсиз амалга ошириш қийин.

Бизнинг китобсеварлар жамиятимиз фаолияти ана шу китоб билан боғлиқ бўлган улуғвор ва олижаноб вазифаларни амалга оширишга даъват этилган.

Ҳа, бизнинг зиммамиздаги иш ғоятда шарафли, масъулиятлидир. Вазифамиз шундан иборатки, ижтимоий-сиёсий, илмий-техник, бадиий ва бошқа турдаги китоблар магазинларнинг жавонларида, омборхоналарда узоқ туриб қолмай, ўз ўқувчисини топиши, қўлдан-қўлга ўтиб юриши ва ўз вазифасини ўташи учун жамоатчиликни, ўнг минглаб, юз минглаб ташаббускор китобсеварларни жалб этишимиз керак.

Ташкилотимиз эндигина икки ёшга тўлди. Шунга қарамай, анча тетапоя бўлиб олди. Янги рўзғор камчиликсиз бўлмаганидек, аввалига анча-мунча қийинчиликларни енгиб ўтишга тўғри келди. Бирини топсанг, иккинчиси йўқ. Бир томонини улаб келсанг, бошқа томони етмайди... Ҳозир ўзимизни анча ўнглаб олдик. Қаторда норлар бўлса, ростдан ҳам юкинг ерда қолмайди. Жамоатчилик бизга беминнат ёрдам кўрсатмоқда. Эндиликда етарли маблағимиз, активларимиз, фидойи китобсеварларимиз бор.

Фактларга мурожаат қилайлик. Ўтган йили коллектив ва якка аъзоларимиздан йиғиладиган аъзолик бадали ва нашриёт фаолияти билан боғлиқ бўлган планларимизни учинчи кварталдаёқ ўринлатиб қўйдик. Пландан ташқари 145 минг сўм кирим жамғаришга эришдик. Ҳар бир штатли ходимга 6126 сўм кирим тўғри келди.

1977 йил 1 январга келиб коллектив аъзоларимиз сони 2046 тага, якка аъзоларимиз сони эса 136700 га етди, 4012 бошланғич ташкилот ҳамда 1517 та болалар секцияларини ташкил этдик.

Молиявий ва иқтисодий кўрсаткичлар билан бир қаторда, китоб пропагандаси ва уни тарқатиш ҳам кескин яхшиланди. Бултур китобсеварлар жамиятининг жойлардаги ташкилотлари ва бўлимларида 2065 лекция ўқилди. Бу — 338 фоиз деган гап. Айтишга осон. Китоб муаллифлари, партия, давлат ва жамоат арбоблари билан 2735 учрашув, 1849 марта китобхонлар конференцияси ўтказилди, 71 та китобсеварлар клуби, 335 та халқ китоб магазинлари ва киоскалари ташкил этилди, жамоатчилик асосида китоб тарқатиш ишларига 6 мингдан зиёд киши жалб қилинди.

Партия ва совет органлари ёрдамида моддий-техник ва план-молиявий характердаги барча масалалар амалий жиҳатдан ҳал этилди. Область правлениелари ва кўпгина шаҳар бўлимлари махсус бинога эга, тўрт область бўлимида алоҳида транспорт воситаси мавжуд, яқин вақт ичида жамиятнинг қолган барча бўлимларига ҳам автотранспорт ажратиш кўзда тутилган.

Китобсеварлар жамияти партиямиз ғамхўрлигига жавобан республика миқёсида турли-туман тадбирлар ўтказишда ташаббускор бўлмоқда. Ижтимоий-сиёсий адабиётлар ҳафталиги, қишлоқ хўжалиги, медицина ходимлари учун китоблар ҳафталиги, «Сиёсий китоблар—76» туркумидаги республикалараро китобхонлар конференцияси, ижтимоий-сиёсий адабиётлар пропагандасининг Бутуниттифоқ кўриги, китобсеварлар клублари фаолиятининг Бутуниттифоқ конкурси ва айниқса, ноқоратупроқ зона таркибий қисми Новгород областининг Шимск ва Солицкий районларида ишлаётган Ўзбекистонлик мелиоратор китобхонлар билан бўлиб ўтган интернационал учрашувларимиз жуда завқли ўтди. У ерда ишлаётганларга ўзбек ёзувчиларининг юзларча китоблари туҳфа этилди. Улуғвор БАМдаги қурувчиларга кутубхоначилар юбориб турибмиз ва бошқа тадбирлар шулар жумласидандир.

Қувонарлиси шундаки, бундай тадбирларнинг асосий қисми таъсисчи ва бошқа манфаатдор министрликлар ва идоралар, айтайлик, Маориф, Маданият, Савдо, Қишлоқ хўжалиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, Ўзбекистон китоб савдоси бошқармаси ва бошқалар билан ҳамкорликда тузилган план асосида ўтказилди.

Республика Маориф министрлиги ана шу хилда беминнат ёрдам беряпти, масалани тўғри ҳал қиляпти. Шундай бўлиши ҳам керак. Чунки бизнинг зиёкорларимиз, маърифат тарқатувчиларимиз, китобсеварларимизнинг асосий звеносини ўқитувчилар ташкил этади.

Бу борада шуни айтиш керакки, Бухоро областидаги 17 минг 230 ўқитувчидан 10 мингдан зиёди жамиятимиз аъзоси сифатида унинг ишларига фаол қатнашмоқдалар. Жумладан, Бухоро район методисти Омон Зарипов, Навоий районидаги Охунбобоев номли ўрта мактаб директори Комил Ўткиров, Ғиждувон райОНОсининг мудири Усмон Исломов каби активларимиз рағбатга лойик ишлар қилишмокда.

Ўтган йилги ижтимоий-сиёсий адабиётлар пропагандаси кўригида Тошкент шаҳри, хусусан, «Компрессор» экскаватор ремонти заводлари, «Чевар», бош кийимлари, Бадиий буюмлар фабрикалари актив қатнашдилар. Мазкур корхоналар қошида ташкил этилган халқ китоб магазинлари чинакам маданият ўчоғига айланган, улардаги китоб тарқатувчилар сони 400 дан ошади.

Бутуниттифоқ кўриги давомида (10 ойда) Андижон область китоб тарқатувчилари томонидан 60 минг сўмлик китоб сотилди. Ҳозир бу областда 120 та халқ китоб магазини бор.

Тўғри, биз кирим бўйича йиллик планни 130 фоиз қилиб бажардик. Аммо якка аъзолардан келадиган кирим умумий сумманинг учдан бирини ташкил этади холос! Айниқса бу борада Тошкент области судралиб келмоқда. Жиззах, Сирдарё, Сурхондарё область бўлимлари ҳам бу соҳада сусткашлик қилмоқдалар. Биз ахир беш йиллик охиригача китобсеварлар жамиятига деярли бир ярим миллион кишини тортишимиз лозим. Бу республика аҳолисининг тахминан 10 проценти демак. Ҳазилакам иш эмас бу! Ўз-ўзидан бўлмайди. Холва деган билан оғиз чучирмиди. Ҳаракат қилиш керак!

Кўпгина жойларда, жумладан, Қизилтепа, Томди районлари, Когон шаҳар бўлимларида, «хўжакўрсин» қабилида иш тутиляпти. Китоб тарғиботи мутлақо қониқарли эмас.

Жамоатчилик асосида китоб тарқатишда сезиларли ютуқларни қўлга киритган бўлишимизга қарамай, қарийб ҳамма областларда китоб сотувчи ташкилотларга аҳолидан китоб сотиб олиш, ноёб китоблар савдосини ташкил этиш, китобхон эҳтиёжларини ўрганиш масалаларида етарли даражада амалий ёрдам кўрсатилмаяпти.

Яна бир гап. Бултур республикада китобсеварларнинг 71 клуби ташкил этилди. Лекин сон ортидан қувиш оқибатида жамиятимиз маҳаллий правлениелари раҳбарлари иш сифатини унутиб қўйишяпти. Ҳисобот учун тузилган клублардан ҳеч қандай наф тегмайди, «Соз ишлаш, самарадорлик ва сифатни ошириш!» — ўнинчи беш йиллик шиори шундай. Бу шиор Ўзбекистон ССР Китобсеварлар кўнгилли жамиятига ҳам тўла тааллуқлидир.

1977 йил — мамлакатимизнинг 60 йиллик тўйи. Республика китобсеварлари бу шонли санани муносиб кутиб олишимиз ўз фаолиятимизни янада кескинроқ жонлантирмоғимиз керак бўлади.

Ҳа, ҳали кўп иш қилишимиз керак. Биз юқорида китобни янги дунё очади, дедик. Лекин шунақа китоблар ҳам учраб қоладики, янги дунё очиш у ёқда турсин, китобдан китобхонларнинг ихлосини қайтаради. Биз нашриётларни ана шунақа китоблардан огоҳлантириб туришимиз керак.

Китобни пропаганда қилиш, ёш бўғинда китобга ҳавас уйғотиш — булар биз қиладиган ишларнинг ибтидосидир. Фаолиятимиз, режаларимизнинг кўлами, миқёси шу қадар кенгки, жамиятнинг ўзига хос хусусиятларини ўрганмай, ҳисобга олмай туриб уларни амалга ошириш қийин.

Биринчи галдаги вазифамиз китобхонлар дидини ўрганиш. Шу йўл билан қандай китобларни кўпроқ нусхада нашр этиш ёки қайта нашр этиш лозимлигини аниқлаб бориш, республика китоб савдоси омборларида китобларнинг тахланиб қолишининг олдини олмоғимиз керак.

Халқ хўжалиги илғорлари, таниқли кишилар билан тез-тез учрашувлар ўтказиш жамият ишининг қизиқарли бўлиши ва жонланишига катта хизмат қилади. Чунки уларнинг ҳар бири ёзилмаган бир китобдир. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ҳам тобора камайиб боряпти. Уларнинг хотираларидан фойдаланиб қолиш керак. Бу нарсалар айниқса ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда алоҳида роль ўйнайди. Шунингдек, биз китобнинг қитъаларни яқинлаштириш, дўстлик масофаларини қисқартириб, унинг ришталарини мустаҳкамлашдаги беқиёс аҳамиятини ҳам омма онгига сингдириб боришимиз зарур.

Республикамиз китобсеварлари бундай олижаноб бурчни сидқидилдан адо этаётирлар ва адо этадилар. — Улар КПСС XXV, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди КПСС Марказий Комитети октябрь (1976 йил) пленуми қарорларини ҳаётга татбиқ этиш, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида илгари сурилган улуғвор вазифаларни амалга оширишда ўз куч-қувватларини аямайдилар.

Бу йўлда бизга улуғ Ленининг, китобсиз билим, билимсиз коммунизм бўлмайди деган доно сўзлари доимий илҳомбахш куч бўлиб хизмат қилади.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

ШАҲДАМ ОДИМЛАР

Иттифоқдош республикаларнинг марказий статистика бошқармалари хабар беради

Иттифоқдош республикаларнинг меҳнаткашлари КПСС XXV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, самарадорлик ва иш сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш йўли билан 1976 йилда халқ хўжалиги, фан ва маданиятни ривожлантириш, халқ фаровонлигини юксалтириш соҳасида янги муваффақиятларга эришдилар.

▲ КИЕВ. Украина ССРнинг меҳнаткашлари саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми бўйича йиллик планни бажардилар. Пландан ташқари 1,4 миллиард сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинди.

1976 йилда республикада дон ва бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирилди. Мол ва парранда, сут, тухум ва жун харид қилиш юзасидан белгиланган топшириқ бажарилди.

Республикада бир йил ичида жами саҳни 18,8 миллион квадрат метрли уй-жой қурилди. Бу эса 1,6 миллион кишининг уй-жой шароитини яхшилаш имконини берди. Халқ маорифи ва маданият, аҳолига медицина хизмати кўрсатиши ва меҳнаткашларнинг ташкилий суратда дам олиши янада ривожланди.

Украина ССР аҳолисининг сони 1977 йил 1 январга қадар 49,3 миллион кишига етди.

▲ ТБИЛИСИ. Грузия ССР меҳнаткашлари саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш бўйича йиллик планни ошириб бажардилар. Пландан ташқари 146 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Саноат ишлаб чиқариши 1975 йилдагига нисбатан планда мўлжалланган 4,7 процент ўрнига 5,1 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 4,4 процент ошди.

Қишлоқ меҳнаткашлари янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар. 1976 йилда дон, сабзавот, озуқа экинлари ва бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирилди: сортли чой барги ҳосили мислсиз ортиб, 356,3 минг тоннага етди.

Бир йил ичида бир қанча йирик саноат корхоналари, янги ишлаб чиқариш қувватлари ва цехлар ишга туширилди. 25,8 мингта янги шинам квартиралар ва якка тартибда қурилган 1 миллион 670 минг квадрат-метрлик уй-жой фойдаланиш учун топширилди. 141 минг кишининг уй-жой шароити яхшиланди.

Республика аҳолисининг сони 1977 йил 1 январига қадар 4 миллион 999 минг кишига етди.

▲ БОКУ. Озарбайжон ССР меҳнаткашлари саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми бўйича йиллик планни ошириб бажардилар. Пландан ташқари 124 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ўтган йили маҳсулот ишлаб чиқариш 1975 йилидагига нисбатан планда мўлжалланган 6 процент ўрнига 8 процент ўсди. Меҳнат унумдорлиги 5,2 процент ошди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш ва тайёрлаш соҳасида республика учун рекордли кўрсаткичларга эришилди. 1976 йилда давлатга дон, пахта, сабзавот ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини сотиш плани анча ошириб бажарилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг умумий ҳажми тўққизинчи беш йилликда эришилган ўртача йиллик даражадан 27 процентдан ошиб кетди.

1976 йилда республикада бир қанча йирик саноат корхоналари ишга туширилди, ишлаб турган баъзи завод ва фабрикалар реконструкция қилинди ҳамда техника билан қайтадан қуроллантирилди. 29,6 мингта янги шинам квартиралар ва якка тартибда қурилган уй-жойлар фойдаланиш учун топширилди.

(ТАСС).

ШИФОКОРЛАР ЧОРВАДОРЛАР ХИЗМАТИДА

ҲАРАКАТДАГИ БРИГАДАЛАР

Чорвадорлар сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш, соғлиқни сақлаш органлари ҳамда ходимларининг доимо диққат марказида турибди. Қиш кириб совуқ кунлар бошланиши чорвадорлар учун ҳам, биз шифокорлар ҳам синов ҳисобланади. Ана шу иқлим шароитларини ҳисоога олиб, Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва унинг жойлардаги органлари қиш фаслида чорвадорлар соғлиғини муҳофаза қилишга қаратилган аниқ вазифаларни белгилаб қўйганлар. Энди гап ана шу тадбирларни беками-кўст амалга оширишда қолган.

Республикадаги медицина илмий-тадқиқот институтларининг олимлари ва республика миқёсидаги шифохоналарнинг тажрибали врачлари областлардаги чорвадор хўжаликларга бириктириб қўйилган. Бу тадбир кундалик ҳаётда ўзини оқламоқда. Бундан ташқари область марказларидаги даволаш-профилактика муассасаларининг етук мутахассислари ҳам доимо қиш-қировли кунларда аҳолини гўшт, сут, жун, қоракўл тери билан таъминлаш мақсадида мардонавор меҳнат қилаётган азамат чорвадорларга малакали хизмат кўрсатишга жалб этилган. Маълумки, ҳозирги вақтда республикамиздаги 24 та район чорвачилик билан шуғулланади. Унда 13 та массив, 390 та хўжалик, 450 та сут-товар фермаси ва 956 та отар мавжуд. Уларда 67800 чорвадор бўлиб, бу кишиларнинг оиласида 356855 аъзо бор.

Чорвадорлар ва улар оиласининг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишга 24 та марказий район касалхонаси, 10 та махсус диспансер, 400 та участка касалхонаси хизмат қилмоқда. Бу шифохоналарда 3 минг ўрин бор. Уларга тез медицина ёрдами кўрсатишда иккита республика ва 11 та область санитария-авиация станциялари ишлаб турибди. 24 та дорихона ва 1560 та дорихона пункти, 15 та кўчма автодўконлар уларни дори-дармонлар билан таъминлашда самарали хизмат кўрсатаётир. Чорвадор аёлларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш шифокорларимизнинг шарафли бурчидир. Бу соҳада бухоролик шифокорлар ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Бу областдаги 18 та колхоз туғруқхонаси чорвадор аёллар учун ажратилган.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи колхозчилари, совхозларнинг ишчилари, механизаторлари, олимлар, қишлоқ хўжалик мутахассисларига, қишлоққа моддий-техника воситалари етказиб берувчи саноат ходимларига, барча меҳнаткашларга йўллаган Мактубида «КПСС Марказий Комитети ҳозир чорвачиликка алоҳида эътибор қаратилиши лозим деб ҳисоблайди...» деган иборалар бор. Шу сабабли республикамиз шифокорлари ҳам аҳолини мўл-кўл маҳсулот билан таъминлаш мақсадида тун-у кун меҳнат қилаётган чорвадорларга алоҳида эътибор билан қарамоқдалар. Куни-кеча бир группа шифокор олимлар, илмий-тадқиқот институтларининг ходимлари алоҳида-алоҳида бригадаларга бўлиниб, республикамизнинг барча областларига жўнаб кетишди. Улар маҳаллий шифокорларга амалий ёрдам бериб, аҳоли сиҳат-саломатлигини кўрикдан ўтказишмоқда. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, чўпонлар соғлиғини муҳофаза қилиш барчанинг муқаддас бурчи бўлмоғи керак. Уларни иссиқ кийим-кечак, етарли ёқилғи ва озиқ-овқат билан таъминлашда савдо ходимлари ҳам намунали хизмат кўрсатишлари лозим.

Б. ИСМОНБЕКОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги даволаш Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

ЯНГИ ЦЕХ МАҲСУЛОТИ

САМАРҚАНД («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жомбой дон маҳсулотлари комбинати ўнинчи беш йилликнинг тўнғич корхоналаридан бири. Ўтган йили иш бошлаган корхона коллективи планга қўшимча 5668 тонна маҳсулот етказиб бериб, йиллик ун ишлаб чиқариш топшириғини 111,3 процент адо этди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ўнинчи беш йиллик социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарори комбинат ишчи-хизматчиларини янги меҳнат ғалабалари сари руҳлантириб юборди. Коллектив беш йилликнинг иккинчи йилида 8 минг тонна ун ва кўплаб омихта ем ишлаб чиқаришга аҳд қилди. Яқинда корхонада янги омихта ем ишлаб чиқариш цехи ишга туширилди. Ҳар кеча-кундузда 315 тонна маҳсулот берувчи бу цех сўнгги беш кунликда 1,5 минг тонна маҳсулот тайёрлаб, областнинг Нурота ва Советобод сингари йирик қоракўлчилик районлари хўжаликларига жўнатди. Цех коллективи айни кунларда қўшни Тожикистон ССР чорвадорлари буюртмасини бажаряпти.

Л. ЭРГАШЕВ.

ТЕЖАМКОРЛИК ВА ИҚТИСОД ҚИЛИШ ЖАМОАТ КЎРИГИ

ЧИҚИМИ ЧАҚМАЙДИМИ?

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ ҚЎШМА РЕЙДИ

Хонқа районининг илғор хўжаликларида жамоат чорвачилигини рентабелли тармоққа айлантириш йўлида дастлабки қадамлар қўйилди. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, фермаларни механизациялаштириш, чорвачилик биноларини қуриш, моллар зотини яхшилаш соҳасида қатор тадбирлар амалга оширилган.

Ленин орденли Охунбобоев номли колхоз сут-товар фермасининг иши айниқса ибратлидир. Бу ерда сут соғиш, озуқа тайёрлаш, молларга ем бериш ишлари механизациялаштирилган. Маҳсулотни ҳисобга олишда қаттиқ тартиб ўрнатилган. Молларга озуқа рацион бўйича берилади. Ем-хашакнинг исроф бўлишига йўл қўйилмайди. Натижада сут етиштириш қиш даврида ҳам кўпайиб, таннархи анча арзонлашди.

Аммо районнинг кўпчилик хўжаликларида чорвачиликнинг аҳволи ниҳоятда ташвишли. Бу тармоққа катта миқдорда маблағ сарфланса-да, аммо самарадорлик кўнгилдагидек эмас. Меҳнат ҳақи, ем-хашак сарфи ва бошқа моддий чиқимлар кўпайиб бораётир. Маҳсулот етиштиришнинг ҳажми эса оз, таннархи қиммат.

«Правда» колхозида мавжуд 295 бош сигирдан 192 таси соғиляпти, холос. Кўп сигирлар қисир қолган. Ҳар бир сигирдан кунига олинаётган сут миқдори беш килограммдан ошмайди. Наслдор сигирларнинг сути камайиб кетган. Рацион хўжакўрсинга тузилиб, ҳақиқатда унга риоя қилинмайди. Ем етишмаётир, беда сенажи, маккажўхори силоси ва дағал хашакни сарфлашда хўжасизлик ҳукм сурмоқда. Бундан ўн йил илгари бошланган озуқа цехи чала қурилганича ташлаб қўйилган. Соғиш агрегати ҳам ишлатилмаётир. Бир центнер сут етиштиришга планда белгиланган 21 сўм ўрнига 26 сўм сарфланганининг сабаби ҳам шудир.

Бу колхозда фақат қорамолчилик бўйича 4 ферма ташкил этилган. Бу тарқоқлик ем-хашак ва маҳсулотларни етиштиришга катта маблағ сарфланишига сабаб бўлмоқда. Қишловнинг бир ойи ичида қарийб 12 минг сўмлик ем-хашак, транспорт учун 1100 сўм пул харажат қилинган. Штатларни айтасизми: ферма мудири, учётчик, зоотехник, ассимилятор бўйича ўринбосар ва бошқа тўрт бригада ҳам бор. Уларнинг ҳар бири ўртача 100 сўмдан маош олади. Чорвачиликдан келган даромад бу аҳволда харажатни қандай қоплай олади? Наҳотки колхоз раиси Омон Раҳимов, ферма мудири Қорабой Матназаров, бош бухгалтер Ражаб Оллаёровлар бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришмайди. «Победа» колхозида аҳвол бундан ҳам аянчли. 240 сигирдан 120 таси соғиляпти. Бир ой ичида ҳар бир сигирдан ўртача 130 литр сут соғиб олинди. Кунлик кўрсаткич тўрт литрни ташкил этмоқда. Ўтган ойда тайёрланган сутнинг эвазига 5000 сўм даромад келган бўлса, харажат бундан анча ошиб кетди. Фермани механизациялаш, озуқа цехи қуриш пайсалга солинмоқда. Агар озуқа цехи бўлганда ем тайёрлаш, хашакни қирқиш ва буғлаб бериш мумкин бўларди. Озуқа исроф бўлаётганига, бир центнер сут етиштиришга пландагидан 7 сўм ортиқча сарфланаётганига колхоз раҳбарларининг бепарволиги сабаб эмасмикан? Колхоз раиси К. Жуманиёзов ихтисоси бўйича зоотехник бўла туриб фермада ишларни механизациялашга ва фан ютуқларини жорий қилишга етарли эътибор бермаётганлиги ачинарли бир ҳолдир. Ферма мудири Х. Раҳмонов ва бош бухгалтер М. Сотимовлар чорвачиликдан ўтган йили 20 минг сўмдан ортиқ зарар кўрганларини эътироф қилган бўлсалар ҳам ҳисоб-китоб юритишда қатъий тартиб ўрнатмаганлар. Фермада иқтисод ва тежамкорлик режимига эътибор қилинмаётир.

Райондаги «Хоразм», «Ленинград» колхозларида ҳам чорвачиликка сарфланаётган маблағларнинг самарадорлиги таъминланмаётир. Қишлов даврида харажат кўпайиб, молларнинг маҳсулдорлиги пасайиб кетган. «Хоразм» колхозида 5000 товуқ боқишга мўлжалланган типовой ферма қурилган. Лекин паррандаларнинг сони 2000 га ҳам етмайди. Январь ойи ичида парранда гўшти мутлақо тайёрланмаган. «Ленинград» колхозида қорамоллар турли касалликка чалиниб уларнинг бош сони камайиб кетди. Зоотехника ва ветеринария қоидаларига амал қилмаган жойда бундай кўнгилсиз ҳол юз бериши табиийдир.

Бу колхозларнинг раҳбарларига шундай савол бермоқчимиз: чорва қишловидаги нуқсонлар ва ортиқча моддий харажатларга қачон чек қўйилади? Чорвачилик қачон рентабелли тармоққа айланади?

Т. РАҲИМБОЕВ, Хоразм область халқ контроли комитети штатсиз инспектори, И. ШОМУРОДОВ, «Комсомол прожектори» область штабининг аъзоси, Ф. ЗОҲИДОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕХНИКА ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНДИ

ТЕРМИЗ («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Ўтган йили Сурхондарё области қишлоқ хўжалик ходимлари эришган катта ютуқларга «Узсельхозтехника» област бирлашмаси, унинг жойлардаги бўлим ва устахоналари баракали ҳисса қўшдилар. Колхоз ва совхозларга техника хизмати, материал-техника таъминоти яхшиланди. Чорвачиликни саноат асосига ўтказиш соҳасида катта ишлар қилинди. Масалан, 1976 йилда қишлоқ хўжалигига 1200 трактор, 480 пахта териш машинаси, 300 автомобиль, 26 миллион сўмлик эҳтиёт қисм, 190 минг тонна минерал ўғит етказиб берилди. ишлаб чиқариш ва савдо фаолиятининг барча соҳалари бўйича план ошириб бажарилди.

«Узсельхозтехника» область бирлашмаси ходимлари ва унинг жойлардаги бўлим ва устахоналари коллективлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қишлоқда инженерлик хизматини янада яхшилаш тадбирлари ҳақидаги қарорига асосан колхоз ва совхозларга 1977 йилда техника хизмати кўрсатиш ва таъминотини янада яхшилаш, кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш юзасидан зиммаларига конкрет мажбуриятлар олдилар. Белгиланган аниқ тадбирларга кўра бу йил қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўтган йилга нисбатан қарийб бир ярим баравар кўп қудратли техника воситалари, эҳтиёт қисмлар ва минерал ўғит олдилар.

«Узсельхозтехника» ходимлари хўжаликларда пахтачилик билан бир қаторда чорвачиликни барқарор ривожлантириш соҳасида аниқ режалар белгиладилар. Шунга кўра 1977 йилнинг ўзида Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозида 1200 бош қорамолга мўлжалланган йирик сут-товар комплексини май ойигача ишга тушириш, Жарқўрғон районидаги Н. Боймуродов номли, «Москва» колхозларида чорвачилик комплексларини кенгайтириш, «Ғаллакор» совхозида, «Уч қизил»да, Сариосиё ва Денов районида йирик чорва комплекслари қуриш ва монтаж қилиш ишлари қизғин давом эттирилади ва ниҳоясига етказилади. Бу объектлар ишга туширилгач, чорвачиликдаги оғир қўл меҳнати талаб қиладиган жараёнлар 2—3 баравар қисқаради, меҳнат унумдорлиги икки баравар ошади ва маҳсулот таннархи ярмига арзонлашади. Жамоат чорвачилиги сердаромад соҳа бўлиб қолади.

«Узсельхозтехника» область бирлашмаси коллективи Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги юбилейига қишлоққа техника хизмати кўрсатиш бўйича икки йиллик планни ошириб адо этиш мажбуриятини олишди.

А. ХАЛИЛОВ.

РЕСПУБЛИКА ИЛҒОР ТАЖРИБА МАКТАБИДА

Узбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг экспериментал «Красний водопад» базасида ташкил этилган давлат мукофоти лауреати Анастасия Ивановна Чудная илғор тажрибаси мактабида Андижон области хўжаликлари чорвачилик фермаларининг мутахассис-механикларидан бир группаси бу йилги янги ўқув йилини бошлади.

Чорвадорлар бу мактабда Тошкентдаги қишлоқ хўжалик олий ўқув юртлари, республика илмий-тадқиқот марказлари етакчи олимларининг лекцияларини тинглайдилар. Ўқув программасида амалий машғулотларга катта ўрин берилган. Бу машғулотларни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. И. Чудная олиб боради. У сигирларнинг катта бир группасига хизмат кўрсатиш, кўп сут соғиб олиш соҳасидаги ўз тажрибаларини чорвадорлар билан баҳам кўради.

Бу йил республика мактабида республиканинг барча областлари ва Қорақалпоғистон АССРдан келган 230 сут соғувчи, фермаларнинг механиклари ўз маҳоратини оширади. Ўқиш тамом бўлганидан кейин уларнинг ҳаммасига биринчи класс мастери деган унвон берилади. (УзТАГ).

«АТОММАШ»ГА КОМСОМОЛ ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

Ўзбекистоннинг турли районларидан бўлган 50 йигит-қиз ўнинчи беш йилликнинг зарбдор қурилиши Волга — Дондаги «Атоммаш»га комсомол йўлланмасини олди.

«Атоммаш»да ҳозир республика Ленин комсомоли тарбиясини олган 120 ёш ишлаб турибди. Йил охиригача у ерга яна юз киши юборилади.

[ЎзТАГ].

оламда нима гап

ТАСС ва АПН мухбирлари хабар қилади

▲ ОКТЯБРНИНГ ҒАЛАБАСИ — ЖАҲОНДА ЧУҚУР ВА КЕНГ СОЦИАЛ ЎЗГАРИШЛАР ДЕБОЧАСИ
▲ ҚАРДОШЛАРИМИЗ ЭРИШАЁТГАН ЮТУҚЛАР КЎПАЙМОҚДА
▲ ИШСИЗЛИК, МУҲТОЖЛИК ИСКАНЖАСИДА

ОКТЯБРЬ УЛУҒВОРЛИГИ

Чет эл матбуоти КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисидаги қарорини кенг шарҳламоқда. Мақола ва шарҳларда таъкидлаб ўтилганидек, Октябрнинг ғалабаси бутун жаҳонда чуқур ва кенг социал ўзгаришларни бошлаб берди.

Болгарияда чиқадиган «Работническо дело» газетаси КПСС Марказий Комитетининг қарорига бағишланган бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: Ленин партиясининг сўзи ҳамиша бажонидил маъқуллаб кутиб олинади, кишиларни чуқур ўйлантириб қўяди, ҳаракат қилишга руҳлантиради. Аммо бу ҳужжат алоҳида аҳамиятга эгадир. Бунинг боиси шуки, унда ғоят муҳим воқеа — инсоният тарихидаги биринчи зафарли социалистик революциянинг юбилейи ҳақида гап боради. Октябрнинг ғалабаси жаҳон тараққиётининг бутун боришини тубдан ўзгартириб юборди. СССРда вужудга келтирилган ва қўлга киритилган нарсаларнинг ҳаммаси шу революция натижаси, қардош мамлакатларда муваффақиятли суратда барпо этилаётган ривожланган социализм жамияти ҳам шу революция самарасидир.

Совет давлати, деб ёзади яна газета, тинчлик шиори остида туғилди. Совет давлати неча ўн йиллар мобайнида шу шиор остида иш юритиб келди. КПСС сулҳ ҳақида Ленин имзолаган биринчи декрет руҳида ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташаббуси билан тарихий Тинчлик программасини ишлаб чиқди. Бу программа халқаро муносабатларга жуда катта таъсир ўтказмоқда.

Биз КПСС Марказий Комитетининг янги ҳужжатини ўтган олтмиш йил мобайнидаги тарихий тараққиётни илмий-назарий жиҳатдан батафсил умумлаштириб берган ҳужжат деб ва айни вақтда ҳаракатга амалий дастур деб қабул қиламиз. Бу ҳужжат бутун планета меҳнаткашларини ҳозирги жаҳон революцион жараёнини марксча-ленинча тушуниш билан қуроллантиради ва порлоқ истиқбол учун курашишнинг конкрет программасини белгилаб беради.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлайди Чехословакиянинг «Руде право» газетаси, Улуғ Октябрь ғояларини амалга ошира бориб, жуда катта муваффақиятларга эришди. Бу муваффақиятлар капитализмнинг ҳеч қандай истиқболи йўқлигини, келажак социализмники ва коммунизмники эканлигини исбот қилади. КПСС Марказий Комитетининг қароридек муҳим ҳужжатнинг сатрлари миллионларча совет меҳнаткашларининг қаҳрамонона меҳнатини, коммунистлар ва партиясизларнинг кун сайин бажараётган фидокорона ишларини яққол кўрсатиб турибди. Бу ҳужжатда келтирилган фактлар социалистик экономикада ҳақиқатан ҳам нақадар буюк имкониятлар борлигини, ўз мамлакатининг хўжайини эканлигини билган кишиларнинг ташаббуси нақадар буюк ўзгартирувчи кучга эга эканлигини аниқ-равшан исбот этади.

Венгрияда чиқадиган «Мадьяр немзет» газетаси қуйидагиларни эслатиб ўтади: «Аврора» тўпларидан ўқ узилган пайтдан буён жаҳондаги кучлар нисбати тубдан ўзгарди. Юбилейга бағишланган ҳужжат Октябрь революциясининг аҳамиятини, социалистик мамлакатлар халқаро майдонда эришган муваффақиятларнинг аҳамиятини яққол кўрсатиб беради. Европа қитъасидаги, шунингдек бутун жаҳондаги муносабатлар системасини доим яхшилаш учун кураш — Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликдаги қардош мамлакатлар ташқи сиёсатининг ўзига хос хусусиятидир. Кескинликнинг юмшатилиши халқларнинг бунёдкорлик меҳнати учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради. Социалистик ҳамдўстлик Октябрнинг 60 йиллиги арафасида халқаро майдонда мустаҳкам позицияларни эгаллаб турибди.

Югославиянинг «Политика» газетаси КПСС Марказий Комитетининг ҳужжатида реакцион доираларнинг фаолияти ҳақида айтилган гаплар актуал, деб ёзади. Ана шу реакцион доиралар СССРга ва бошқа социалистик давлатларга қарши идеологик диверсияни, туҳматчилик, антисовет ва антикоммунистик кампанияларни уюштирмоқдалар ҳамда социалистик мамлакатларнинг ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашишга уринмоқдалар. КПСС Марказий Комитети, деб уқтириб ўтади газета, «тенг ҳуқуқли, мустақил қардош партияларнинг ихтиёрий ҳамкорлигини, уларнинг ўз сиёсатида меҳнаткашларнинг миллий ва интернационал манфаатларини узвий равишда бирга қўшиб олиб боришини ёқлаб чиқмоқда».

Францияда чиқадиган «Юманите» газетаси айрим мамлакатларнинг конкрет шароитлари ва хусусиятларини ҳисобга олиб, социалистик революция қонунларини ижодий тарзда қўлланиш муҳим эканлигини таъкидлайди. КПСС Марказий Комитетининг қарорида бунга алоҳида эътибор берилган. Газета қуйидагиларни қайд қилиб ўтади: Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар халқаро вазиятда тинчлик ва социал тараққиёт йўлида вужудга келаётган қулай ўзгаришларни янада ривожлантиришга ҳаракат қилаётганлиги шу ҳужжатда яққол намоён бўлган.

Италия газеталари СССР халқларининг Совет ҳокимияти йилларида эришган муваффақиятларини. Совет кишиларининг фаровонлиги муттасил ўсиб бораётганлигини ва КПСС билан Совет давлати халқаро кескинликни юмшатиш учун, бутун дунёда қуролсизланиш ва тинчлик учун изчил кураш олиб бораётганлигини эслатиб ўтади.

(ТАСС).

Бургас шаҳри Болгария Халқ Республикасининг йирик саноат ва маданият марказидир. Суратда: шаҳарнинг янги районларидан бири.

София-пресс — ТАСС фотоси.

ИШСИЗЛАР КЎПАЙМОҚДА

▲ **БОНН.** Германия Федератив Республикасидаги савдо-саноат доираларининг органи «Хандельсблат» газетаси Европа Иқтисодий Ҳамжамияти мамлакатларидаги оммавий ишсизликни Ғарбий Европа учун энг муҳим проблема деб атади. Ўтган йили, деб ёзади газета, «Умумий бозор» мамлакатларидаги ишсизлар сони ғоят кўпайиб, 5,2 миллион кишига етди.

▲ **МАДРИД.** Бу ерда эълон қилинган расмий маълумотларда айтилишича, ҳозирги вақтда Испанияда 800 мингдан зиёд ишсиз бор.

▲ **ҒАРБИЙ БЕРЛИН.** Расмий маълумотларга қараганда, январь ойида Ғарбий Берлинда 38 мингдан зиёд ишсиз рўйхатга олинган. Ишсизлар сони ўтган йилнинг декабрь ойидагига нисбатан 13,7 процент кўпайган.

▲ **БРЮССЕЛЬ.** Бельгияда 1977 йил 31 январгача 265 мингдан зиёд ишсиз бор эди. Миллий статистика институти шу маълумотларни келтириб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: ҳозирги вақтда мамлакатдаги ишсизлар сони меҳнат қила оладиган барча кишиларнинг 99 процентини ташкил этади. (ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

СОВЕТ ИЛМ-ФАНИ ШАРОФАТИ

Ўттиз йил мобайнида саккиз мингга яқин болгар йигит-қизлари Совет Иттифоқининг олий ўқув юртларида таълим олдилар, тўрт мингдан зиёд илмий ходим ва мутахассислар СССРда ўз малакаларини оширдилар.

Ҳозирги кунда Совет Иттифоқидаги 145 институт ва университетда болгариялик 4162 студент (шулардан 1045 нафари сиртқи бўлимда) ва 700 аспирант таълим олмоқда.

1946 йил. Болгария янги жамият қуришга эндигина киришган пайт. Урушдан кейинги дастлабки кунлардаёқ социалистик индустрлаштириш ҳамда қишлоқ хўжалигини кооперациялашга қаратилган партия сиёсатини амалга ошириш ишларига раҳбарлик қилишга қодир ходимлар, олим ва мутахассисларга катта эҳтиёж сезилди. Кечагина жанг қилган аскарлар, ишчи ва деҳқонлар қалам-дафтар олиб, ўқишга киришдилар. Ана шунда улуғ Советлар мамлакати бизга ёрдам қўлини чўзди — совет олий ўқув юртлари эшиклари болгарлар учун кенг очилди.

Ўша йили СССРга ўқиш учун йўл олган болгар студентларининг дастлабки группаси 125 кишидан иборат эди. Улар орасида комсомол аъзоси агроном Куньо Стоев ҳам бор эди.

— Озарбайжон боғдорчилик, узумчилик ва субтропик экинлар институтида мени профессор Мерженянга таништиришди, — деб эслайди академик Стоев. — Кўп йиллар мобайнида узум физиологияси соҳасида ишлаганим учун у ана шу мавзуда диссертация ёқлашни маслаҳат берди. Эндиликда совет илм-фани олдидаги, айтиш мумкинки, қарзимни узишга ҳаракат қилаётирман. Бизга СССРдан кўплаб ёш илмий ходимлар малака оширгани келишади Бизнинг Фанлар академиямиз эса болгар йигит-қизларини совет олий ўқув юртларига мунтазам равишда юбориб турибди. Бу хил алоқалар ниҳоятда самаралидир

1947 йилда Совет Иттифоқига яна бир гуруҳ студент ва аспирантлар келишди. Улар орасида Иван Виденов билан Иван Ленков ҳам бор эди. Ҳозир И. Виденов Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети ҳузуридаги нарх-наво комитетининг раиси, инженер И. Ленков эса «Красное знамя» машинасозлик заводида партия ташкилотининг секретари бўлиб ишламоқда.

— Мен Ленинград шаҳридаги В. И. Ульянов (Ленин) номли электротехника институтида таҳсил кўрганман, — дейди И. Ленков. — Совет кишиларининг меҳрибон ва оқибатли эканлигини ўз кўзим билан кўрдим. Совет Иттифоқида ўқиш, у ерда олинган билим ва ҳаётий тажриба партком секретари бўлиб ишлашимда жуда қўл келмоқда.

Катта илмий ходим Руси Русевни Кремиков металлургия комбинати ёнидаги қора металлургия институтида учратдик.

— Мен — металлургларнинг бутун жаҳонга машҳур мактаби — Свердловск шаҳридаги Урал политехника институтида таълим олганман, — деди у. — Бизнинг ўқитувчиларимиз билим ва тажрибаларини ўртоқлашиб, ўз ишининг билимдон мутахассислари бўлиб етишишдан ташқари студентларда юксак гражданлик фазилатларини ҳам тарбияладилар. Мен учун улар ҳамон энг яқин дўст, Совет Иттифоқи эса иккинчи Ватанимдир.

Врач Вела Димитровани ҳам иш жойида, республика лазер лабораториясида учратдик

— Совет кишилари билан дастлабки учрашувим сиртдан бўлган, — деб сўз бошлади В. Димитрова. — Комсомол чоғимда Советлар мамлакати тўғрисидаги китобларни завқ-шавқ билан ўқиб, биронта ҳам совет фильмини қолдирмас эдим. Кўплар қатори халоскор Совет Армияси қисмларини қувонч билан қарши олдим... Ўтган йили Бутуниттифоқ кўз касалликлари илмий-тадқиқот институтида академик М. М. Краснов раҳбарлигида малака ошириб қайтдим. Владимир Акопян, Ольга Переверзева, Эльза Елисеева, Наталья Подгорная каби ҳамкасблар ёрдамлашмаганда мураккаб лазер техникасини ўзлаштириб, ишнинг янги методикасини ўрганишим анча қийин бўларди.

Совет ҳамкасабалардан шубҳасиз, кўп нарса ўрганса бўлади. Ҳамкорликдаги ишларни бундан буён ҳам давом эттираверамиз. Мен гарчи Болгарияда ўқиган бўлсам ҳам, совет илм-фани шарофати билангина мутахассис бўлиб етишдим, деб ҳисоблайман. Совет дарсликлари ва бой илмий адабиётисиз ҳеч қачон яхши врач бўлиб етишмаган бўлур эдим.

Болгар йигит-қизларининг дастлабки группаси Совет Иттифоқига ўқишга жўнаган кундан буён 30 йилдан ортиқ вақт ўтди. Қардошлик эстафетасини бошлаб берган собиқ студентлар билим ва тажрибани бойитишга хизмат қилган Советлар мамлакатини ҳамон ҳурмат-эҳтиром билан эслайдилар.

С. РАДЕВ,
болгар журналисти. (София-пресс — АПН).

ПЕКИНДА КЕНГАШ

ПЕКИН. Маҳаллий матбуотнинг хабар беришича, Пекинда айни бир вақт ичида ҳарбий проблемалар юзасидан тўртта умуммиллий кенгаш ўтказилмоқда. Бу кенгашларнинг ишида 800 киши, шу жумладан, мудофаа саноати корхоналарининг раҳбарлари қатнашмоқда. Кенгашларда ҳаво ҳужумидан мудофаа, ҳарбий соҳадаги илмий-тадқиқотлар ва ишлаб чиқариш каби масалалар муҳокама қилинмоқда.

[ТАСС].

МИСРДА РЕПРЕССИЯЛАР

ҚОҲИРА, 7 февраль. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг бош прокурори Иброҳим ал-Калюби қуйидагиларни маълум қилди. 18 ва 19 январда Ал-Мансур шаҳрида бўлиб ўтган халқ намойишлари вақтида қамоққа олинган 33 кишининг иши давлат хавфсизлиги олий судига топширилади.

Улар, жумладан, «мавжуд режимни ағдариб ташлашга даъват этувчи варақалар тарқатиш»да айбланмоқда. Ундан ташқари, махсус суд Ал-Мансурдаги ғалаёнларда қатнашган 9 ёш ўспириннинг «ишини» қараб чиқади. Сувайшдаги ғалаёнлар вақтида қўлга олинган 48 кишининг «иши»ни олий судга топшириш ҳақида қарор чиқарилганлиги ҳам эълон қилинди. Улар «йиғинлар ташкил этиш»да айбланади.

Айбланувчиларнинг кўпи умрбод турма ёки умрбод каторгага ҳужум қилиниш хавфи остида қолди.

«Ахбор ал-Явум» газетаси Халқ мажлисининг аъзоси, Мисрнинг собиқ вице-президенти Камолиддин Ҳусайннинг Миср Араб Республикаси президенти Садатга йўллаган телеграммасини босиб чиқарди. Президент ҳозирги режимнинг эҳтимол тутилган барча мухолифларига қарши репрессия тадбирлари амалга оширилажагини эълон қилган эди. Мана шу телеграммада президентнинг репрессия тадбирлари кескин қораланади.

Камолиддин Ҳусайн телеграмманинг охирида қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: аввалги референдумларнинг натижалари каби президент таклиф этган референдум натижалари ҳам ҳукумат томонидан сохталаштирилишига шак-шубҳа йўқ.

Садатнинг қарори билан 10 февралда Мисрда референдум ўтказилади. Референдум вақтида Садат таклиф этган барча тадбирлар, шу жумладан «жамиятга душман бўлган барча ташкилотлар» фаолиятининг таъқиқланиши «маъқулланиши» керак.

ТРИПОЛИ, 7 февраль. (ТАСС). Ҳукуматнинг «Ал-Фажр ал-Жадид» газетаси қуйидагиларни уқтириб ўтади: Миср раҳбарлигининг Миср Араб Республикасида яқинда бўлиб ўтган ғалаёнларда Ливия қатнашди деб унга айб қўйишга уринаётганлигига сабаб шуки, Миср раҳбарлари ўз халқи олдидаги жавобгарликдан бўйин товлашга интилмоқдалар.

Ҳозирги раҳбарлар ўтказиб келинаётган реакцион йўл натижасида Миср дучор бўлган жуда оғир танглик учун ўз айбларини бошқалар зиммасига юкламоқчи бўладилар.

Носир принципларидан воз кечилганлиги, Миср Араб Республикаси ҳукуматининг империализмга тарафдорликдан иборат янги йўлни ўтказиб кепаётганлиги, унинг мамлакат ичкарисидаги араб реакцияси билан ва АҚШ билан иттифоқ тузганлиги, экономикада капитализмнинг ва қишлоқ хўжалигида феодал тартибларнинг янгидан тикланганлиги, деб ёзади газета, Мисрни ҳозирги тангликка олиб келганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу танглик аллақачон нуқул иқтисодий масалалар доирасидан четга чиқиб, ҳукмрон режим танглигига айланди.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

МЕҲНАТ ФАРОҒАТИ

Ўзбекистон меҳнат қобилияти экспертизаси ва инвалидлар меҳнатини ташкил этиш илмий-тадқиқот лабораториясининг ташкил этилганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Медицина фанлари кандидати Ф. А. Байаҳмедов раҳбарлигида катта ишлар олиб борилялти. Кабинетлар замонавий янги даволаш ва диагностика аппаратлари билан жиҳозланган. Юз ўринли клиника шифохонаси ишлаб турибди. Ортопедия-травмотология бўлимига медицина фанлари доктори Б. В. Шаварин, терапия-аллергия бўлимига тажрибали мутахассис, медицина фанлари доктори М. Ш. Мильман етакчилик қиляпти.

Лабораториянинг очилиши аҳолига социал-таъминот хизмати кўрсатишни яхшилашда муҳим роль ўйнамоқда. Бу ерда фақат пенсия тайинланиб ва инвалидларга ғамхўрлик кўрсатиб қолинмай, уларга ҳар томонлама тиббий ёрдам ҳам берилади. Лаборатория олимлари томонидан Ўзбекистон даволаш-меҳнат комиссияларининг иш натижалари ўрганилиб, умумлаштирилди. Даволаш-меҳнат экспертизаси масалалари билан шуғулланувчи врачларга амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Ҳозирги вақтда лабораторияда бир қанча муҳим мавзулар устида изланиш ишлари олиб борилялти.

И. СЕМЕНОВ.

ЗИЁ МАСКАНИ

Самарқанддаги 5-болалар кутубхонаси доим китобхонлар билан гавжум. Ана бир тўп қиз кириб келди. Булар Гоголь номли 8- ва Айний номли 22-ўрта мактабларнинг ўқувчилари... Кутубхона совети аъзолари китобларни пропаганда қилишда адабий кечалар уюштиришда, турли мавзуларда китобхонлар конференциялари ва суҳбатлар ўтказишда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Уларнинг кўмагида «Октябрь ва биз», «Коммунистлардан ўрнак оламиз», «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга!» — сингари стендлар, фотомонтажлар чиқарилялти, қизиқарли альбомлар тайёрланялти.

— Яқинда Аҳмад Дониш юбилейига бағишлаб ўтказилган конференция тингловчиларда катта таассурот қолдирди,— деди кутубхона мудираси З. Нарзуллаева. — Биз айниқса, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига алоҳида тайёргарлик кўряпмиз. Бизнинг бу ишимизда мактаб ўқувчилари яқиндан ёрдам беришмоқда.

Р. ТОШМАТОВ.

ҲУНАРЛИНИНГ ҚЎЛИ ГУЛ

Кейинги йилларда ҳунар-техника билим юртлари учун чоп этилаётган адабиётлар тематикаси янада кенгайиб, бойиб бормоқда. Қурилишнинг бўлажак мутахассислари учун мўлжалланган С. С. Леви ва А. А. Фоломеевларнинг «Арматура ишлари», Э. Қосимовнинг «Қурилиш материаллари» дарслиги ва бошқа ўқув қўлланмалари босмадан чиқди.

Шунингдек, электротехника ва тикувчиликка оид, электроакустика ва киноаппаратлар бўйича ўқув қўлланмалари чоп этилди. Бундан ташқари «Ўқитувчи» нашриёти республикамиз билим юртлари ўқитувчилари ва мастерларининг ўз предметлари юзасидан ўқувчиларга билим беришнинг турли усулларини тавсия этадиган методик қўлланмалар чоп этишга ҳам катта аҳамият бермоқда.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ.

ҲАЁТ ГАШТИ

Дарё сувини баҳор тоширар, инсон қадрини меҳнат оширар, дейди доно халқимиз. Навоий районидаги «Нарпай» совхози касалхонасининг катта ҳамшираси Фотима опа Асанова эллик беш йиллик умрининг ўттиз икки йилини меҳнаткашлар сиҳат-саломатлигини сақлашга бағишлаган, иззат-икромга сазовор бўлган шифокорлардан.

Яқинда касалхона коллективи ветеран шифокорлардан бири, Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси Фотима Асановани катта ҳурмат билан кексалик гаштига — пенсияга кузатишди. Юбиляр партия ва ҳукуматимизга ўзининг чуқур миннатдорчилигини билдирди.

А. НАИМОВ,
Бухоро области.

* * *

Бундан ташқари редакцияга газетхонлардан **З. Холмирзаев, А. Муқимов, Б. Исомов, С. Ашуров** (Фарғона), **С. Раҳмонов, А. Ашуров** (Тошкент), **Ш. Маҳмудов, О. Менглиев** (Қашқадарё), **З. Бўриева** (Жиззах) **Т. Худойқулов, К. Ражабов** (Самарқанд), **С. Аҳмаджонова, Ҳ. Маматов** (Наманган), **Н. Азизов** (Бухоро) ва бошқалар ҳам турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

ТАБИАТГА МЕҲР — ИНСОНГА МУҲАББАТ

НАФОСАТ РАМЗИ

Табиий ресурслардан фойдаланиш — табиатга таъсир этиш ва уни ўзгартириш деган сўз. Одамлар қуруқлик юзасининг 55 процентини, дарё сувининг 15 процентдан ошиғини ўзлаштириб бўлдилар. Бутун йил давомида ер бағридан юз миллиард тоннадан ортиқ маъдан ёқилғи ва қурилиш материаллари қазиб олинмоқда, саккиз юз миллион тонна металл эритилмоқда, қирқ миллион тонна синтетик модда ҳосил қилинмоқда, далаларга уч юз миллион тоннадан зиёд минерал ўғит ва тўрт миллион тоннадан ортиқ заҳарли химикат сочилмоқда. Прогноз бўйича 2000 йилга бориб бу кўрсаткичлар тўрт-олти баравар кўпайиши керак.

Ер ости бойликларидан фойдаланишда айниқса оқилона йўл тутмоқ керак. Чунки улар қанчалик катта запасга эга бўлмасин, маълум ўлчови бор. Бир кунниҳоясига етиши табиий. Хилма-хил маъданлар, ёқилғи ва бошқа ресурслар соф ҳолда учрамайди. Масалан, темир маъдани таркибида соф темир 40-45 процент бўлса, унга ёндош металлар ва бошқа хом ашёлар ҳам шунча процентни ташкил этади. Кўп ҳолларда маъдан таркибидан асосий металл ажратиб олинади-да, ёндош металлар чиқинди сифатида ташланади.

Ангрен кўмир шахтасида кўмирнинг 13 процентдан 49 процентгачаси қазиб олинмоқда, холос. Қолгани қолиб кетмоқда ёки фойдасиз деб, чиқариб ташланмоқда. Натижада 1971 йилнинг ўзида ярим миллион тонна кўмир исроф бўлди.

Кўмир билан биргаликда унга ёндош бўлган қимматли хом ашё-каолин лойи ҳам бекорга чиқит қилинмоқда. 1970 йилда ташландиқ ҳисобланган каолин лойи тўққиз миллион тоннани ташкил этган. Рангли металларни қазиб олишда ҳам баъзан исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Республикамиздаги энг йирик Ингичка, Қўйтош, Қалмоққир ва Қўрғошинкон конларида қазиб чиқарилган маъданларнинг 20-30 проценти исроф қилинмоқда. Ҳатто кон бойитиш комбинатларида ҳам айрим қимматли хом ашёлар ташлаб юборилмоқда. Олмалиқ кон-металлургия комбинатида қўрғошин концентратини олишда 19 процент, рух концентратини олишда 27,3 про[illegible]

Маъдан таркибидаги ёндош [illegible] масаласини [illegible] керак. Тоғ-кон саноатининг ҳамма чиқиндилари таркибида қимматли компонентлар бор. Олмалиқ [illegible] чиқиндилари таркибида [illegible] ден, марганец, рух, кобальт

ва мис борлиги маълум. Ваҳолонки, улардан қишлоқ хўжалигида микроўғит сифатида кенг фойдаланиш мумкин.

Бундай аҳволга қатъий чек қўйиш мақсадида СССР Олий Совети «Ер ости бойликларини муҳофаза қилишни кучайтириш ва қазилма бойликлардан фойдаланишни яхшилаш чоралари ҳақида» махсус қарор қабул қилди. Бу қарорда социалистик экономиканинг келажакда ривожланиши ва совет халқининг фаровонлигини юксалтириш мақсадида ер ости бойликларидан унумли, комплекс ва тежамли фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни таъминлаш муҳим давлат вазифаларидан бири деб ҳисоблансин дейилган.

Инсон табиатда яшар экан, у билан бир умр боғланган. Нефть маҳсулотлари, табиий газ, тошкўмир ва бошқа иссиқлик ресурсларининг ёқилиши, саноат корхоналаридан ҳавога зарарли, заҳарли газ ҳамда чанг чиқиши туфайли ташқи муҳит ифлосланади. Булар кишилар саломатлигига зарар келтириши мумкин.

Шунинг учун ҳам ҳаво ва табиий муҳитнинг ифлосланишининг олдини олиш мақсадида «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонуни» қабул қилинди. Қонуннинг 21-моддасида ташқи муҳитнинг ифлосланишини тугатишга ва бундай ифлосланишнинг олдини олишга қаратилган санитария-гигиена ва эпидемияга қарши санитария тадбирларини ўтказиш, аҳолининг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитини соғломлаштириш ҳамда касалликларнинг олдини олиш, барча [illegible] XXV съездида [illegible] алоҳида эътибор берилган.

Шундай экан, деҳқончиликда [illegible] химикатларни қўлланиш-

да ҳавони ифлослантирмаслик чоралари кўрилиши керак. Ер ҳамма вақт инсон учун озиқ-овқат, кийим-кечак ва саноат учун хом ашё етиштириб берадиган асосий манба бўлиб келган. Шунинг учун ердан самарали фойдаланиш ва унинг унумдорлигини сақлаш лозим.

Тупроқнинг ҳайдалиши ва суғорилиши юзасидан зарурий муҳофаза чоралари кўрилмаса, кучли эрозияга учрайди. Эрозия—тупроқнинг унумдорлигини кескин пасайтиради, структурасини ёмонлаштиради. Тупроқнинг сувдан ва шамолдан бўладиган эрозияси туфайли қишлоқ хўжалиги экинларидан олинадиган ҳосилдорлик эрозияга учрамаган ерга қараганда икки марта кам бўлиши аниқланган. Тупроқнинг шамол эрозияси айниқса, республикамизнинг Фарғона, Хоразм, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида кучлидир. Ирригацион эрозиянинг зарари ҳам бундан кам эмас. Ўзбекистонда жами ирригацион эрозияга учраган ерлар майдони 200 минг гектардан ортиқ. Бир сантиметр қалинликдаги унумдор тупроқнинг ҳосил бўлиши учун 300 йил талаб қилинишини ҳисобга олсак, бу жуда катта йўқотишдир.

Тупроқнинг шўр босиши ҳам суғориладиган зонада ердан фойдаланиш коэффициентини пасайтириб юбормоқда. Хоразм, Бухоро ва Сирдарё областларининг баъзи ерлари 75-100 процентгача шўрланган. Шўрланишга қарши кураш чораларини тўхтовсиз олиб бориш тупроқ сифатини яхшилашнинг асосий омили эканлигини унутмаслик керак. Бироқ, ердан фойдаланишда ҳали анчагина тартибсизликлар бор. Хўжаликларда оқава сув ҳосил қилган жарликларни учратиш мумкин. Бунинг устига баъзи жойларда суғориш учун қулай ва унумдор ерлар «Ер ҳақидаги қонун»га хилоф равишда қурилишлар учун ажратилмоқда.

Сув табиат томонидан яратилган шундай мўъжизаки, ҳеч бир тирик жон ўзини сувсиз тасаввур қилолмайди. Республикамиз террито[illegible] Ваҳолонки, саноатда сув-

нинг ифлосланишини камайтириш ва сувдан айланма усулда такрорий фойдаланиш неча юз миллион куб метр сувни иқтисод қилиш имконини беради. Деҳқончиликда ҳам сувни тежашга эътибор бериш керак.

Ўсимликлар дунёси инсонга тоза ҳаво, ширин-шакар мева, озиқ-овқат, дори-дармон, ёқилғи, қурилиш материали ва енгил саноат учун хом ашё беради. Одам ўсимликлар қучоғида мириқиб дам олади, озиқланади, меҳнат қилиш қобилиятини мустаҳкамлайди. Суғориладиган воҳаларнинг кенгайиб бориши, турли қурилишларнинг йил сайин кўпайиши, сув омборларининг барпо этилиши, табиий ўтлоқлардан яйлов сифатида фойдаланишнинг кенгайиши натижасида ўсимликлар дунёсининг майдони тораймоқда. Баъзи ўсимликларнинг тури камайиб бораётир. Ангрендаги лолазорлар, Псковм ва Угом тоғларидаги арчазорлар, Нурота тоғларидаги анзур пиёзи майдонлари ва Сўх дарёси ҳавзасидаги зиразорлар пайҳон қилинмоқда ва плансиз фойдаланилмоқда. Уларнинг майдони қисқаришдан ташқари табиий унумдорлиги йўқолиб бормоқда. Тоғ лолаларини чайқовчилар қўлида кўриб ачинасан киши.

Ҳавонинг тозалиги территориянинг яшил кўкат ва дарахтлар билан қопланганлигига боғлиқ. Шаҳарларда ҳар бир яшовчига саккиз-ўн квадрат метр яшил майдон бўлиши белгилаб қўйилганлигига қарамай, айрим шаҳарларимизда яшил майдон белгиланган норманинг ярмига ҳам бормайди. Кўкат ва дарахтлар Ўзбекистон сингари иссиқ иқлимли ўлкада айниқса ҳавонинг намлигини маълум нормада тутиб туришда, ҳаво ҳароратининг кўтарилиб кетишига йўл қўймасликда, тупроқдаги намликнинг бугланиб кетмасдан узоқ сақланиб туришида ғоят катта роль ўйнайди. Ҳаво намлигининг камайиб кетиши пахта ҳосилдорлигига ҳам кучли таъсир этиши исботланган.

Шу нарсани афсусланиб тилга олиш керакки, Фарғона областидаги Ленинград, Фрунзе ва Риштон районлари территориясида магистрал йўл бўйидаги ва Катта Фарғона канали соҳилидаги тол ва тераклар кесиб ташланди. Бунга ким жавоб беради?! Бу ерларда чиройли манзарани эмас, юзлаб ва минглаб дарахтларнинг тўнкасини кўриш мумкин. [illegible] катта маблағ сарфламоқда.

Ю. СУЛТОНОВ,
Фарғона давлат педагогика институтининг доценти, СССР география жамиятининг ҳақиқий аъзоси.

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида сувенирлар, бадиий ҳунармандчилик корхоналарининг маҳсулотлари ва совғабоп молларнинг энг яхши намуналари намойиш қилинмоқда. Кўргазмада барча иттифоқдош республикалардан келтирилган қарийб ўн мингта экспонат бор. Суратларда: Белоруссия ССРда ва республикамизнинг Риштондаги бадиий сопол буюмлар заводида тайёрланган маҳсулотлар.

Д. Чернов фотоси.

СПОРТ

БОКС

Совет терма командаси АҚШда учта учрашув ўтказиб, муваффақият қозонди. Боксчиларимиз аввал Лас-Вегас шаҳрида мезбонлар устидан 7:4 ҳисобида ғалаба қозонишган эди. Спортчиларимиз навбатдаги куч синашувни Шривепорт шаҳрида ўтказиб, 8 имкониятдан фақат иккитасинигина бой беришди. Ниҳоят, сўнгги куч синашув Милуоки шаҳрида ўтказилди. Совет чарм қўлқоп усталарининг бу ердаги ўйинлари ҳам мухлисларни мамнун этди. Боксчиларимиз ўн марта рингга чиқиб, етти марта ғалаба нашидасини суришди. Шундай қилиб, совет терма командаси АҚШ да ўтказилган анъанавий учрашувда мағлубиятсиз ўйинлар кўрсатди. Совет боксчилари қаторида куч синашган андижонлик Ф. Пакнинг фақат бир учрашувда қўли баланд келди.

БАСКЕТБОЛ

Фрунзеда олий лига командаларининг мамлакат чемпионати баҳслари давом этмоқда. Бу ерда чемпионлик учун курашаётган Тошкент жисмоний тарбия институти командаси яна бир учрашув ўтказди Баскетболчиларимиз ЦСКА командаси билан куч синашувда яна имкониятни (82:93) бой беришди. Энди тошкентлик спортчилар давра охиригача яна учта учрашув ўтказишади. Бу ўйинларнинг команда мавқеини мустаҳкамлашда муҳим аҳамияти бор.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Киев спорт залида ўтказилган мусобақада майдон эгаси Виктор Мясников 60 метрга тўсиқлар оша югуриш бўйича 7,4 секунд натижа билан мамлакат рекордини такрорлади. Мусобақада иштирок этган минсклик Владимир Ячменов етти кураш бўйича 5612 очко тўплаб, Бутуниттифоқ аҳамиятига молик натижа кўрсатди.

ГИМНАСТИКА

Роттердам шаҳрида ўтказилган халқаро турнир баҳсларида совет спортчиси Александр Дитятин эркин программа бўйича япон спортчиси Савао Катодан ўзиб, турнир ғолиби бўлди. Шунингдек, воронежлик Александр Ткачев ҳам иккинчи ва учинчи фахрли ўринни эгаллади.

СУЗИШ

Голландияда ўтказилган халқаро мусобақаларда москвалик Владимир Буре 100 метрга 53,80 секундда сузиб, ғалаба қозонди. Ленинградлик Андрей Смирнов эса 200 метрга мураккаб усулда сузиб, иккинчи фахрли ўринни эгаллади. Бундай усулда сузган канадалик Билл Савчук биринчи бўлди. 200 метрга брасс усулида сузган ленинградлик Ю. Богданова билан А. Мискоров (Елгава) иккинчи совриндор ўринни эгаллашди.

(«Совет Ўзбекистони» — ТАСС).

Қорақалпоғистон АССРда болалар соғлиғи тўғрисида катта ғамхўрлик қилинаётир. Республиканинг ўнта болалар касалхонасида 31 дан ортиқ врач, 95 ўрта медицина ходими ишлаётир. Суратларда: 1. Тошкент медицина институтининг собиқ талабаси ҚҚАССРда хизмат кўрсатган врач К. Айдосов. У 19 йилдан бери болалар соғлиғини ҳимоя қилиб келмоқда. 2. Анестезиолог-врач А. Жуманазаров билан медицина ҳамшираси Ф. Мустафоева анестезиология кабинетида. 3. Амина Мадраимова ўзининг хушмуомалалиги билан танилган. У физиотерапия кабинетида бемор болага медицина хизмати кўрсатаётир.

Р. САИДОВ фотолари.

БУ ҚИЗИҚ

ОКЕАН СИРЛАРИ

Океандаги сув массаси шу пайтларгача бўлган нуқтаи назарларга кўра текис эгма траектория бўйича эмас, балки спирал бўйича ўрин алмашар экан, бу спираллардаги айлананинг диаметри юзлаб километрни ташкил этади. Бу кашфиёт ер ости дунёсининг ўзига хос томонларини яхшироқ англаш, ундаги жониворлар миграциясини кузатиш, оби-ҳаво ўзгаришларининг баъзи сирларини билиш имконини беради.

Янги асбоб-акустик сузгичлар ана шу кашфиётни тасдиқлашга ёрдам берди. Бундай аппаратлар нейтрал силжиш хоссасига эга бўлиб, ташланган чуқурликда доимо тураверади. Улар ҳар беш минутда маълум частотали тўлқинлар юбориб турадилар. Соҳил бўйидаги стационар установкалар қайд қилган сигналларга қараб асбоблар турган жойни аниқлаш мумкин. Текширилаётган оқимлар йўли шундай аниқланади.

Сувдаги узоқ масофаларга тарқаладиган товушлар денгиз тубини локация аппарати билан тадқиқ қилишда фойдаланилади, балиқлар тўдаларини ўз вақтида аниқлашда балиқчиларга ёрдам беради. 20-50 герц тебранишли товуш сув массасидангина эмас, ер жинслари қатламларига ҳам ўтади. Бу ҳодиса олимларга океан туби геологик тузилишини аниқлаш имконини берди.

— Океаннинг ҳали биз билмаган сирлари кўп, — деб ҳикоя қилади СССР Фанлар академияси океанология, атмосфера ва физик география бўлимининг академик — секретари Л. М. Бреховский. — Булардан бири ички тўлқинларнинг пайдо бўлишидир. Океан юзининг мутлақо нисбий сокинлигига қарамай, унинг остида кўққисдан узунлиги бир неча юз метрга борадиган даҳшатли тўлқинлар пўртанаси пайдо бўлиб қолади. Бундай пўртаналар бир неча ўн минутлаб, ҳатто соатлаб давом этади. Яқинда юзага келган океан акустикаси фани, — деб ёзади ТАСС мухбири Н. Царапкин, — океаннинг худди ана шу сирини очишда тадқиқотчиларга ёрдам бериши керак.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Эрталабки гимнастика. 10.30 — **Мультфильмлар.** 11.00 — «Бизнинг Пушкин». 12.00 — Концерт. 15.30 — **Кинопрограмма.** 16.35 — «Декабристлар кўзғолони». 17.00 — Биз табиат билан танишамиз. 17.20 — Қишлоқ: ишлар ва муаммолар. 17.50 — **Ўсмирлар учун музикали кечалар.** 19.00 — **Янгиликлар.** 19.10 — **Ўсмирлар учун кўрсатувнинг давоми.** 20.25 — **«Сепсиз қиз»** (бадиий фильмнинг 40 йиллигига). 22.00 — **«ВАҚТ».** 22.30 — Концерт. 23.30 — Ҳужжатли фильм. 23.55 — **Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Болалар учун кўрсатув. 19.05 — **Шоира Раъно Узоқова туғилган куннинг 60 йиллигига.** 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — «Беш йилликнинг меҳнат суръати» (репортаж). 20.30 — Концерт. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Театр афишаси. 22.00 — **«ВАҚТ»** (Москва). 22.30 — **Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети.** 22.50 — **«Кўк дафтар»** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **Даврон ва унинг дўстлари** (бадиий фильм). 20.25 — **Янгиликлар.** 20.45 — Биология. 21.15 — Назарий механика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — У. Рашид ва Т. Ражабий шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 9.30 — «Олтин водий» қўшиқлари. 11.15 — А. Аврутин. **«Энг бахтли давр»** (очерк). 11.25 — Ўзбекистон композиторларининг хор қўшиқлари. 12.10 — **«Ўзбекистон ишчиси».** 13.00 — Қишлоқ мухбирлари ёзадилар. 13.30 — Чет эл мамлакатларининг артистлари ижро этадилар. 14.00 — **Сабзавоткорлар баҳорга шайланмоқдалар.** 16.10 — **«Адабиёт ва ҳаёт».** 19.00 — **Ўнинчи беш йиллик йилномаси.** 19.20 — **«Ёшлик»** радиостанциясининг программаси. 20.25 — Қорақалпоқ куйлари. 21.00 — Ўзбекистон ёш композиторларининг қўшиқлари. 22.00 — [illegible] меҳнаткашлари [illegible] 22.30 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.40 — [illegible] «Навоийнинг [illegible] дафтари». 23.15 — [illegible] га.

Об-ҳаво

Бугун кундузи Ўзбекистон областларида ҳаво булутли келади. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Фарғона ва Бухоро областларида [illegible] ёғингарчилик [illegible]. Қолган ерларда ёғингарчилик [illegible] секундига 7—12 метр тезликда шамол эсади. [illegible] Қорақалпоғистон АССРда 8—13 даража совуқ, [illegible] Қашқадарё областларида 2—7 даража иссиқ бўлади. Қолган ерларда [illegible] 3—8 [illegible] 13 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради. Кундузи ёғингарчилик бўлади. [illegible] шамол [illegible] тезлиги секундига 3—7 метр [illegible] 4—6 даража иссиқ [illegible].

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/II да **Дилором,** 9/II да **Жизель,** 10/II да **Флория Тоска** (БССР халқ артисти Зиновий Бабий иштирокида).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/II да **Келинлар қўзғолони** (билетлар сотилган), 9/II да **Парвона,** 10/II да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/II да **Навоий Астрободда.** 10/II да **Кўнгли ёш қариялар.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Грузия цирки» коллективининг гастроллари** (19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Эски милтиқ** (катта зал, кундуз ва кечқурун), **Номаълум аёл** (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Эски милтиқ — «ЧАЙКА», «МОСКВА» (жуфт соатларда), «НУКУС» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Бир хушчақчақ дўстим бор — «ДРУЖБА» (15, 16.40, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Юлдуз юқорига тушади — «ЎЗБЕКИСТОН» (11.40, 14, 16.30, 18.40, 21.00), «ДРУЖБА» (11, 12, 14, 17.10, 20.00).

Шайтон қайлиғи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Чигал излар — «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Малиновкада тўй — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Буни биз ўтмаганмиз — «БИЛИМЛАР УЙИ» (13, 15, 17, 16.00).

Подшо Пётр ҳабашни қандай қилиб уйлантиргани ҳақида қисса — «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

ЎРТА ОСИЁ МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ

қуйидаги мутахассисларни тайёрлайдиган

5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мотовозлар ва автодрезиналарнинг машинистлари, чуқур қазийдиган машина машинистлари, темир йўл ётқизадиган кранларнинг машинистлари (БАМ, Сибирь, Қозоғистон ва Ўрта Осиё территорияларида темир йўл қурилишида ишлаш учун).

КУРСЛАРГА 8 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 18 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Машғулотлар рус тилида олиб борилади.

Ўқиш даврида ҳар ойда 76 сўмдан стипендия берилади.

БОШҚА ШАҲАРЛАРДАН КЕЛГАНЛАРГА ТЕХНИКА МАКТАБИ ҚОШИДАГИ ЁТОҚХОНАДАН ЖОЙ БЕРИЛАДИ.

Машғулотлар — 15 февралда бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Венгерская кўчаси, 29-уй; Тошкент шаҳри, Глинка кўчаси, 11-уй «Средазтрансстрой»нинг техника мактаби (9, 11, 24-трамвайларнинг «Киров боғи» бекати).

АНДИЖОН ШАҲРИДАГИ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КЛУБИ БИНОСИДА
(Привокзальная кўчаси, 1-уй)

17-18 ФЕВРАЛЬ КУНЛАРИ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИДАГИ ОРТИҚЧА МОЛЛАР САВДОСИ БЎЙИЧА

РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ САВДО ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ярмаркага ҳамма система ва идораларга қарашли савдо ташкилотларининг вакиллари, ҳамда иттифоқдош республикалар саноат корхоналарининг вакиллари таклиф қилинадилар.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги,
«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ».
«Узторгпосредконтора».

КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

НАМАНГАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ УЧАСТКА
Андижон хўжалик ҳисобидаги участкага қарашли
ЛИНИЯ УЧАСТКАСИГА АЙЛАНТИРИЛАДИ

Ҳамма даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қуйидаги адресда қабул қилинади: Андижон шаҳри, Хонобод шоссеси, 11-уй, «Ремстройгазмонтаж» бошқармасининг Андижон хўжалик ҳисобидаги участкаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 ✶ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. — 01187. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 32.